БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган.

№ 262 (8787) | 1958 оной ноябриин 5, среда | Сэн 20 мүнгэн

Промышленность, барилга болон транспортын хүдэлмэрилэгшэд! Түрүү дүй дүршэл, шэнэ техникэ үйлэдбэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгты, саашадаа техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө, ажалай бүтээсэ бүхы аргаар дээшэлүүлхын түлөө тэмсэгты!

(Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 41-жэлэй ойдо зорюулагдаhан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудhаа).

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ, ВЦСПС-тэ

Машина бүтээлгын, нефтиин болон газай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай үдэрые хороохо, ажалайнь түлөө түлөөhые гуримшуулха тухай

Машина бүтээлгын, нефтиин болон газай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай үдэрые хороохо, ажалайнь түлөө түлөөhые гуримшуулха тухай тогтоол Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, профессиональна союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет гаргаба.

Коммунистическэ партяар ударидагдаhан совет арад оронойнгоо арадай ажахые хүгжөөхэ, ажалшадай материальна болон культурна жабайдалые hайжаруулха хэрэгтэ улам ехэ амжалтануудые hүүлэй жэлнүүдтэ туйлаа гэжэ тэрэ тогтоол доторнь тэмдэглэгдэнэ.

Промышленность болон барилгын хүтэлбэриие шэнэдхэн хубилгаhанай үндэhөөр 1958 ондо промышленна үйлэдбэри нилээд дэбжээ, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлээ. Тогтоогдомол түсэбүүд экономическэ захиргаанай районуудай олонхидтонь амжалтатайгаар үлүүлэн дүүргэгдэжэ байна. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 1958 ондо хүдөө ажахын продуктнуудай үндэр баян ургаса абажа, мал ажалайнгаа дам ташанхи дэбжэлтэ туйлаба.

Шулуу нүүрhэнэй, металлургическа, химическэ промышленность болон промышленностиин хэдэ хэдэн hалбаринуудай hүүлээр машина бүтээлгын, нефтиин болон газай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай үдэрые хороохо, ажалайнь түлөөhые гуримшуулха арга боломжо 1958 оной hүүлдэ—1959 ондо эдэ бүгэдын ашаар бии болгогдоhон байна:

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР Союзай Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын шиидхэбэриие хүтэлбэри болгон, ажалай түлөө түлөөhые гуримшуулгадаа салин багаар абадаг хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салингыень нэмэхэ, тон ехэ, тон бага салин хүлhэнэй хоорондохи ехэ зай забhарые бага болгохо гэhэн хараа шугам эрид сэхэ бэелүүлхэ шухала гэжэ мэдэрhэн байна. Техническэ талаараа зүйтэй ажалай нормонуудые, экономическа талаараа зүйтэй ажалай түлөөhэнэй системэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ аргаар хүдэлмэришэдэй салин хүлhэндэхи тариф гэдэгэй хэмжээе дээшэлүүлхэ ябадал туйлаха хэрэгтэй. Тиигэжэ предприяти бүхэн дээрэ салин хүлhэндэ орходоо ажалай бүтээсын үлэмжэ түргэнөөр дээшэлхэ ябадал хангаха шухала.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС машина бүтээлгын, металл болбосоруулдаг промышленностиин хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай үдэрые доро дурсагдагша болзорнуудта хороожо, ажалайнь түлөөhые гуримшуулха гэhэн шиидхэбэри гаргаба.

Оборонын, авиационно, судна бүтээлгын, радиотехническэ промышленностиин, энергетическэ, машина бүтээлгын, горнорудна, металлургическа, нефть-газ үйлэдбэригшэ, нефть буйлуулагша, химическэ промышленностиин машина түхеэрэлгэ гаргадаг, үрэмдэлгын машина зэмсэг гаргадаг промышленностиин предприятинууд дээрэ — 1958 оной IV кварталай—1959 оной I кварталай турша соо.

Транспортна машина бүтээлгын, автомобильна, подшипникова, станок бүтээлгын болон инструментальна, электротехническэ промышленностиин, тракторна болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын, прибор бүтээлгын промышленностиин насос, компрессор болон холодильна машина бүтээдэг, торфын промышленностьда хэрэгтэй машина бүтээдэг промышленностиин предприятинууд дээрэ—1958 оной IV кварталай—1959 оной III кварталай турша соо.

Совнархозуудта, союзна болон республиканска министерствонүүд болон зургаануудта мэдэлтэй машина бүтээлгын болон металл болбосоруулгын бусад предприятинууд дээрэ—1958 оной IV кварталай—1959 оной IV кварталай турша соо.

Нютагай промышленностиин машина бүтээлгын болон металл болбосоруулдаг бүхы предприятинууд дээрэ—1959 оной хоёрдохи хахад жэлэй турша соо.

Нефтиин болон газай промышленностиин нефтиин болон газай худагуудые малтадаг, нефть болон газ олодог, нефть, газ болон сланец буйлуулдаг, искусственна шэнгэн түлишэ, газ, синтетическэ холимог продуктнуудые, нефтиин тоhонууд болон түрхихэ зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг предприятинууд дээрэ, үйлэдбэриин-товарна конторонуудта, магистральна газопроводуудта, шулуу нүүрhые газар доро газификаци хэхэ предприятинуудта, магистральна нефтепроводуудта, худагуудые, технологическа түхеэрэлгэнүүд, нефтиин ба газай промышленностиин машина зэмсэгые капитальнаар заhабарилха ажал дээрэ, үрэмдэлгын организацинуудай, нефте-газ олзоборилгын управленинүүд дотор багтажа ородог автомобильна транспортна болон тракторна ажахынуудта доро дурсагдагша болзорнуудта ажалайнь үдэрые хороохо, ажалайнь түлөөhые гуримшуулха гэжэ хараалагдаба.

Башкирай, Татарай, Краснодарска, Коми, Омско совнархозуудта, Азербайджанска ССР-эй Нефтиин промышленностиин министерстводэ —1958 оной IV кварталай—1959 оной I кварталай турша соо;

Куйбышевска, Чечено-Ингушска, Туркменскэ, Гурьевска, Ферганска, Бухарска, Таджикска, Киргизскэ совнархозуудай, СССР-эй Главгазай предприятинууд дээрэ—1959 оной түрүүшын хахад жэл соо;

Бусад совнархозуудай болон зурганануудай предприятинууд дээрэ—1959 оной III квартал соо.

Долоон час гү, али долоон часhаа богонёор тогтоогдоhон ажалай үдэртэй машина бүтээлгын, нефтиин болон газай промышленностиин хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалайнь үдэр тэрэ хэбээрээ үлэхэ.

Машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын, нефтиин болон газай промышленностиин хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай үдэрые хороохо, ажалайнь түлөө салин хүлhэ гуримшуулха талаар тодорхой дурадхалнуудые союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэй, совнархозуудтай, профсоюзна эмхинүүдтэй хамтадаа хоёр неделиин турша соо зохёогоод, Правительствын үзэмжэдэ табихыень ажал болон салин хүлhэнэй асуудалнуудые эрхилдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедтэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС даалгаба.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эдэ дурадхалнуудые баталhанайнь hүүлээр совнархозууд, министерствонүүд болон зургаанууд профсоюзуудай Соведүүдтэй зүбшэн хэлсэжэ байгаад, мүн промышленна үйлэдбэриин хэмжээе, ажалай бүтээсые доошонь оруулхагүйгөөр, салин хүлhэнэй тогтоогдомол фондые үлүү гаратарынь гаргашалхагүйгөөр—тиимээр предприятинуудай бэлэн болоhыень хараадаа абажа, машина бүтээлгын болон металл болбосоруулгын тус бүриин предприятинуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай үдэрые хороохо, ажалайнь түлөө түлэхэ шэнэ гурим тогтоохо тодорхой болзорнуудые тогтоохо ёhотой байна.

Үйлэдбэриин эрхэ байдал дээрэhээ дулдыдан, профсоюзуудай Соведүүдтэй, ВЦСПС-тэй зүбшэн хэлсэжэ, хэрэгтэй болоhон газарнуудта предприятинууд дээрэ ажалай табан үдэрынь ажаллаха недели тогтоохо эрхэ арадай ажахын соведүүдтэ, министерствонүүдтэ, зургаануудта үгтэhэн байха юм. Тиихэдээ тэрэ недели соогоо 2 дахин амарха, үдэртөө 8 час соо хүдэлхэ байна. Хүдэлмэриин халаанай утыень хороожо болохогүй, ходол үргэлжэлжэ байдаг үйлэдбэри дээрэ, тэрэшэлэн ондоошье янзын тиимэрхүү хүдэлмэри дээрэ тогтоогдомол сагhаа гадуур ажаллаhан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта амарха үдэр ондоо сагта нэмэжэ үгтэхэ ёhотой.

Урмашуулгын системэ хэрэглэхэдээ үлүү гараса ехэ мүнгэ гаргадаг ябадалые үгы болгоhоной, олон жэл хүдэлhэнэй түлөө мүнгэ түлэдэг ябадалые болюулhанай, түрүү технологи нэбтэрүүлhэнэй, нормо тогтоолгые гуримшуулhанай, ажалай сагай дэмы хосоролгые бага болгоhоной, хамhабариин хүдэлмэришэдэй тоо үсөөрүүлhэнэй, үйлэдбэриин хүтэлбэриие дам саашадань hайжаруулhанай, цехүүд болон участогуудые нэгэдүүлжэ, предприятинуудые цехээр дамжуулангүйгөөр, сэхэ хүтэлбэрилдэг болоhоной ашаар алмагдаhан мүнгэн зөөреэр ажалай долоон часай үдэр тогтоогдохо, ажалай түлөөhэн гуримшуулагдаха байна.

Совнархозууд, министерствонүүд, зургаанууд, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд энэ тогтоолоор иигэжэ уялгалагдаба:

Предприятинуудай нэгэ жэгдээр хүдэлхэ ябадал хангаха, шэнэ техникэ болон түрүү технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэн, ашагтайгаар хэрэглэхэ, ажалай эмхидхэл болон условинуудые hайжаруулха, ажалай сагай дэмы гээгдэхэ ябадалые хороохо зорилготой техническэ, ажахын болон эмхидхэлэй хэмжээ-ябуулгануудые ажалайнь үдэрэй хороогдохоёо байгаа предприятинууд бүхэн дээрэ зохёон, бэелүүлхэ;

Ажалай түлөө шэнэ гуримаар түлэдэг болохотой зэргэ, профсоюзна органуудтай хэлсэжэ, ажалай мүнөө байгааша нормонуудые шэнэлэн хаража үзэхэ; сагаар бэшэ, харин тоогоор ажалыень бүридхэдэг хүдэлмэришэдтэ, тэрэшэлэн сагаар ажалладаг хүдэлмэришэдтэ техническэ зүйтэй нормонуудые тогтоохо, ажалай болон салин хүлhэнэй асуудалнуудые эрхилдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй баталhан тарифно-квалификационно справочнигуудай үндэhөөр бүхы хүдэлмэринүүдэй тарификаци хэхэ, хүдэлмэришэдтэ разрядуудые тогтоохо, тиихэдээ сагаар бэшэ, харин тоогоор ажалыень бүридхэдэг хүдэлмэришэдэй салингай тарифаар түлэдэг хубииень 70—75 процент болгохо, сагаар хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй салингай тарифаар түлэдэг хубииень 75—85 процент болгохо;

штат дотороо үлүү хүнүүдые барижа байхагүйн тула, захиргаанай аппарат барилгада гарадаг гаргашануудые хороохын тула предприятинуудые хүтэлбэрилгын схемые шэнэлэн хараха. Тиихэдээ үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэхи үлүү звенонуудые усадхаха, цехүүдые болон предприятинуудай бусад hалбаринуудые нэгэдүүлэн томо болгохо, цехээр дамжуулангүйгөөр, сэхээр хүтэлбэрилхэ аргые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ хараадаа абаха.

Үйлэдбэриин мүнөө байгаа резервэнүүдые үлэмжэ дүүрэнээр хэрэглэхэ, ажалай бүтээсые дам саашадань дээшэлүүлхэ, ажалай эрхэ байдалые hайжаруулха зорилготойгоор гаргагдаhан энэ тогтоолтой дашарамдуулан бэелүүлэгдэхэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые зохёожо, улад зоной дунда үргэнөөр хэлсүүлхэ болон бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха гэжэ ажалайнь үдэрэй хороогдохо, ажалай түлөөhэнэй шэнэ гурим тогтоогдохо—тэдэ предприятинуудай хамаата профсоюзуудай ЦК-нуудта, профсоюзуудай республиканска, хизаарай болон областной Соведүүдтэ, профсоюзуудай фабрично-заводской болон нютагай комитедүүдтэ дурадхагдаба.

Тус тогтоолой политическэ удхые, ажахынь удхашанарые ажалшан ниитэдэ ойлгуулжа үгэхэ, машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын, нефтиин болон газай промышленностиин предприятинуудта ажалай үдэрые хороохо, ажалайнь түлөөhэ гуримшуулха зорилготой ажахын, эмхидхэлэй болон техническэ хэмжээ-ябуулгануудые зохёолгодо, али бүхы талаарнь зүбшэн хэлсүүлжэ, бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ үргэн ниитэ хүдэлмэришэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадые хабаадуулха, энэ хүдэлмэриие нютаг нютагта бодото дээрэнь ямараар бэелүүлжэ байhанай хойноhоо үдэр бүриин хиналта тогтоохо, ёhо тэдыгээр энээндэ хандаха ябадал, хэрэггүй газарта яараха ябадал гаргахагүй гэжэ союзна республиканууудай компартинуудай ЦК, партиин хизаарай комитедүүд, обкомууд, горкомууд, райкомууд, эхин партийна организацинууд уялгалагдаhан байна.

***

Ажалай үдэрые хорооходоо, ажалайнь түлөө түлэхэ шэнэ гурим тогтооходоо продукт гаргаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, өөрынь үные химдаруулха, шэнэ машинануудые бүтээн гаргадаг болохо тогтоогдомол түсэбүүдээ эрхэ бэшэ дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэй гэжэ ажахын, партийна, советскэ болон профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС хандуулаад, машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын, нефтиин болон газай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай үдэрые хороолго, ажалайнь түлөө түлөөhэ гуримшуулга тэдээнэй үүсхэн зохёохы эдэбхи хэшээлыень бүри ехээр дэбжээхэ, арадай ажахын улам түргэнөөр хүгжэхэ, ажалшадай материальна болон культурна хэмжээнэй улам түргэнөөр дээшэлхэ ябадалда энэнь туhалха гэжэ найдажа байhанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Польшын Арадай Республикын делегаци Советскэ Союзда айлшалжа байна

Минскдэ айлшалжа байгаа Польшын Арадай Республикын делегацие белорус арад эгээн хүндэтэ айлшан мэтээр, түрэл аха дүүнэрээл адляар хүлеэн абаhан байна.

Делегациин гэшүүд ноябриин 2-то хоёр бүлэг болон хубааржа, Минсктэй танилсажа үргэлжэлөө.

Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка, ПОРП-ын ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, Польшын Арадай Республикын гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Завадский, ПОРП-ын ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, Польшын Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич, мүн делегациин бусадшье гэшүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхын музейе үглөөнhөө хараа. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь А. И. Кириченко, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Белоруссиин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь К. Т. Мазуров, БССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ В. И. Козлов, БССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Е. Авхимович, мүн бусад хүнүүд айлшадтай сугтаа ябалсаhан байна.

Айлшад музей хараhанайнгаа hүүлээр город соогуур ябаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ наhа бараhан сэрэгшэдэй, партизануудай памятнигай дэргэдэ тэдэнэр веногуудые табиба.

Таряашадай нэгэдэмэл партиин главна комитедэй түрүүлэгшэ, Польшын Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо С. Игнар, Польшын Арадай Республикын культура, искусствын министр Т. Галинский, ПОРП-ын ЦК-гэй гэшүүн, Польшын Арадай Республикаhаа СССР-тэ байдаг посол Т. Гедэ Минскэ районой Гастеллын нэрэмжэтэ колхозые хараа. Белоруссиин КП-гэй ЦК-гэй секретарь Ф. А. Сурганов, мүн бусад хүнүүд тэдэнэртэй сугтаа ябалсаа.

Үдэр БССР-эй Верховно Соведэй заседаниин залда бүхы городой митинг болоо.

Польшын Арадай Республикын делегаци үдэшэлэн тусхай поезддо hуужа, Минскhээ Ленинград мордобо. (ТАСС).

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Аймагай, нютагай Соведүүдтэ hунгагшадай захяа болон шүүмжэлхы ажаглалтануудай хэрээр дүүргэгдэдэг, ажалшадай гуйлта, мэдүүлгэнүүдэй ямараар хаража үзэгдэдэг байhан тухайда Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум ажалшадай депутадуудай Ториин аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр А. А. Бамбаровай элидхэл шагнаба. Һунгагшадай захяа, дурадхалнууд болон шүүмжэлхы ажаглалтануудые бэелүүлхэ талаар нютагай Соведүүдэй хүдэлмэриие Ториин аймагай Соведэй гүйсэдком хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ гэжэ Президиум тэмдэглэээ. Хэдэ хэдэн хүдөөгэй, сомоной Соведүүдтэ hунгагшадай захяа, дурадхалнууд согсологдожо шэнжэлэгдээгүй, тэдэниие бэелүүлхэ талаар хэмжээн абтаагүй байна. Хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ, таряанай ургаса дээшэлүүлхэ, культурно-гэгээрэлэй, медицинскэ эмхи зургаануудай, худалдаа наймаанай предприятинуудай хүдэлмэриие гуримшуулха талаар hунгагшадай оруулhан хэдэ хэдэн үнэтэ дурадхалнууд бэелүүлэгдэнгүй үлэшоо. Энэ шухала хэрэгтэ депутадууд, саг үргэлжын комиссинууд хабаадуулагдадаггүй байгаа.

Энээнтэй хамта мүн ажалшадай бэшэгүүдые, гуйлта, мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ хэрэг аймаг дотор тон муу гэжэ Президиум мэдэрбэ. Шалгалта хэхэдэ, гүйсэдкомой олонхи таhагуудта, хүдөөгэй, сомоной Соведүүдтэ орожо байдаг гомдол, мэдүүлгэнүүдэй ямараар шиидхэгдэхэ, хинан шалгагдаха байhаниинше мүртэйгөөр гуримшуулагдаагүй гэжэ тодороо. Гомдол, мэдүүлгэнүүдые ёhын тэдыдэ, хайша хэрэгээр харадаг баримтанууд бии. Эдэ бүгэдэhөө боложо, нютагтаа шиидхэгдэхээр зарим асуудалнуудаар аймагай ажалшад партийна, советскэ дээдэ органуудта, хандаха баатай болоно.

Энэ шухала асуудалай политическэ удхашанарыень ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүсэд сэгнэдэггүй байhан дээрэhээ эдэ бүгэдэ дутагдалнууд гарана.

Һунгагшадай захяа, дурадхал болон шүүмжэлхы ажаглалтануудые бэелүүлхэ талаар Соведүүдэй хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ байhан дутагдалнуудые усадхаха, ажалшадай бэшэг, гомдол, мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ хэрэг гуримшуулха гэжэ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум ажалшадай депутадуудай Ториин аймагай Соведэй гүйсэдкомдо, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Бамбаровта эрилтэ табиба.

Һунгагшадай захяа, дурадхалнуудые заатагүй бэелүүлхын тулада түргэн саг соо хэмжээнүүдые хараалжа, саашадаа тэрэнэйнгээ ямараар бэелүүлэгдэжэ байhаниие үдэр бүри хинан шалгажа байха; энэ хүдэлмэридэ Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудые, депутадуудые, hунгагшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулжа байха гэжэ аймгүйсэдком уялгалагдаа.

Соведүүдэй депутадуудые hунгагшадайнь урда тоосуулжа, hунгагшадай захянуудай ямараар бэелүүлэгдэжэ байhан асуудалые хүдөөгэй, сомоной болон аймагай Соведүүдэй ээлжээтэ сессинүүд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ байха шухала.

Ажалшадай гомдол, мэдүүлгэнүүд ямараар харагдажа, шиидхэгдэжэ байнаб гэжэ аймгүйсэдкомой таhагуудай, сельскэ, сомоной Соведүүдэй хүдэлмэри саг үргэлжэ шалгагдажа байха ёhотой.

Гүйсэдкомойнгоо заседани дээрэ аймагай Соведэй гүйсэдкомой таhаг даагшанарые, хүдөөгэй, сомоной Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрые дуудажа, ажалшадай гомдол, мэдүүлгэнүүдые ямараар хаража, шиидхэжэ байhыень хододоо шагнажа байха зэргэтэй.

Тиихэдэ аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд колхозуудта, аймагай зарим нютагуудта ажалшадтай уулзажа, тэдэнэй гуйлта, мэдүүлгэнүүдые тэндэнь шиидхэжэ байдаг болохо ёhотой.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой бүхы таhагуудта, тэрэшэлэн хүдөөгэй, сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомуудта ажалшадай ябаха саг тогтоохо, бэшэгээршье ороhон, хүнүүдэйшье хэлэhэн гуйлта, мэдүүлгэнүүдые тэмдэглэхэ дэбтэр бии болгохо, гомдол, мэдүүлгэнүүдэй орожо байдаг шалтагааниие шэнжэлхэ, тиигээд тэдэниие саг соонь зайсуулха, гуйлта, мэдүүлгэнүүдые шалгалгада нютагай Соведүүдэй депутадуудые үргэнөөр хабаадуулдаг болохо шухала.

Ажалай, пенсионно тэдхэмжын, мүн ажалшадые культурно-ажаhуудалай талаарнь хангалгые hайжаруулгатай хабаатай асуудалнуудаар Совет Хуулиин ямараар дүүргэгдэжэ байhыень шалгалгаяа hайжаруулха хэрэгтэй.

***

Верховно Соведэй Президиум «Бурядай АССР-эй габьяата мелиоратор» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ бии болгожо, тэрээн тухай Дүрим баталаа.

Ажалшадай депутадуудай аймагай, районой, городой Соведүүдэй гүйсэдкомуудай зууршалгаар Бурядай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын үзэмжэдэ табихада Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум «Бурядай АССР-эй габьяата мелиоратор» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо байна.

Уhалууриин hубагуудые татажа, намагтай газар хатаажа, уhалhан гү, али хатааhан газар дээрээ хүдөө ажахын ургамалнуудай, убhэ ногооной баян ургаса ургуулhан мелиораторнуудта «Бурядай АССР-эй габьяата мелиоратор» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдожо байха юм.

«Бурядай АССР-эй габьяата мелиораторай» хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоhон хүнүүдтэ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота тусхай үнэмшэлгэтэйгээр барюулагдаха.

***

Үдэшын сагта хүнүүдтэй уулзалга эмхидхэхэ гэжэ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтообо.

Москва городой ажалшадые хартаабха, овощоор хангаха тухай

Тусхай мэргэжэhэн ажахытай совхозуудта таригдаhан хартаабха, овощоор Москвагай хүн зониие хангаха тухай тогтоолые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа.

Городуудай, промышленна центрнүүдэй хүн зониие hаяын жэлнүүдтэ hайн шанартай, үнэгүй овощь, хартаабхаар элбэгээр, бүхэли жэл соо хангажа байха гээшэ шухала зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Хартаабха, овощиие түргэн саг соо, ехээр, гаргаша багатайгаар ургуулан абахын тула тусхай мэргэжэhэн ажахынуудта дурсагдаhан культурануудые тариха шухала байна гэжэ түрүү ажахынуудай дүй дүршэл дээрэhээ элирэн харагдаба.

Московско областиин 35 совхозые хартаабха, овощь ургуулан абадаг тусхай мэргэжэhэн ажахы болгохо гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет шиидхэбэри гаргаа.

Мэргэжэhэн совхозуудые жэшээтэ ажахынууд болгохо гэжэ шиидхэгдээ. Эдэ ажахынуудые хүтэлбэрилхын тула овощь, хартаабха таридаг совхозуудай Московско трест эмхидхэгдэхэнь.

Гүрэн совхозуудhаа хартаабха, овощь, худалдажа абахынгаа хажуугаар, колхозуудhаашье худалдажа абаха юм гэжэ нилээд ехэ талмай дээрэ хартаабха, овощь таридаг колхозуудта ойлгуулха тушаа хүдэлмэри ябуулхыень КПСС-эй Московско областной комитедые, Московско областной гүйсэдкомые, КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалаа. Колхозууд гүрэндэ хартаабха, овощь тушаахые хүсэбэл, худалдаа наймаанай организацинуудтай эртээнhээ хэлсээ баталха зэргэтэй. Тиихэдээ худалдагдаха хартаабха, овощиин хэмжээниинь, худалдагдаха болзор, сэнгынь хэлсээн дотор хараалагдаха зэргэтэй. Хэрбээ колхозууд овощь, хартаабхаяа совхозуудайхиhаа үнэтэйгөөр худалдаха гээ hаань, худалдаа наймаанай организацинуудта гарзатай болохо байна. Тиимэ колхозууд өөhэдынгөө продукциин дэлгүүр дээрэ тогтоогдоhон сэнгээр худалдаха ёhотой.

Овощь, хартаабха ургуулдаг түрүү совхозуудай дүй дүршэлые мүнөөнhөө шэнжэлээд, дээрэ дурсагдаhан культурануудые тарижа ургуулхадаа гаргашыень хороохо тушаа хэмжээ абахыень КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет колхозуудта hайшаан дурадхана. Хэрбээ хартаабха, овощь ургуулан абаха бүхы хүдэлмэриин оньhожоруулагдаад, газарай участогуудай зүбөөр шэлэгдээд, саг соонь, хүрэхэ зэргээрнь органическа, минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй хэгдээд, уhалагдаад байгаа hаа, хартаабха, овощь химдасэнтэйгээр ургуулагдажа, хэн хэндээ, колхозуудташье, гүрэндэшье ашатай туhатай болохо байна.

Яхрома, Ока, Москва мүрэнүүд шадархи нуга газарнуудта химдасэнтэй хартаабха, овощь ургуулан абадаг болохын тула дээрэ дурсагдаhан газарнуудые ашаглаха асуудал хаража, шиидхэбэри баталан абахыень РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгагдаа.

Хэдэ хэдэн совхозуудые хартаабха, овощь ургуулдаг ажахынууд болгохыень Тульска, Брянска, Рязанска, Калужска областной гүйсэдкомуудта дурадхагдаа. Тэдэ ажахынууд Москва городто хартаабха, овощь эльгээжэ байха юм.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Дутагдалнуудаа дары усадхаха

(Зэдын комбинадай партийна конференциһээ)

Зэдын комбинадай партийна конференци һаяхан боложо, парткомой секретарь нүхэр Копейко тоосоото элидхэл хэбэ.

Комбинадай коллектив социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар байгша оной үнгэрһэн 9 һарын туршада бүхы продукци бүтээжэ гаргаха түсэбөө 105 процент дүүргэжэ, ажалай бүтээсэ 106 процентдэ хүргөө. Үйлэдбэрилһэн продукциин өөрһэнь үнэ сэн химдаруулһанай ашаар түсэбһөө гадуур 3703 мянган түхэриг олзо доход оруулагдаа.

Тоосоото үе соо коммунистнуудай түрүү үүргэ бүри дээшэлжэ, тэдэнэр ажахын шухала участогуудай шиидхэхы нүлөө үзүүлдэг боложо байна.

Үйлэдбэрие саашадань оньһожоруулха, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, элдэб материалнуудые алмаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ухаалан зохёолто, уралан нарижуулга яһала һайн туһа үзүүлһэн байна. Энэ жэлэй 9 һарын турша соо оройһон уралан нарижуулгын 345 дурадхалнуудай 251-иинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 1994 мянган түхэригэй зөөри алмагдахаар хараалагдана.

Гэбэшье конференцидэ хабаадагшад ажал хүдэлмэриин эхэхэн дутуу дундануудые элирүүлээ. Барилгын «Джидастрой» трестын парткомой ажал хүдэлмэри горьтой шүүмжэлэлдэ ороо. Юуб гэхэдэ тус трест (эрхилэгшэнь нүхэр Чернышев) жэлэй үнгэрһэн үе соо гэр байра барилгада һомолһон мүнгэ хүсэд хэрэглэжэ, гэр байшангуудые түсэбэй ёһоор ашаглалгада үгэжэ шадаагүй. Баянголой руднигта электростанци дээрэ хэрэгтэй түхеэрэлгые саг соонь табяагүй юм. Мүн тэндэхи фабрикые заһабарилха хүдэлмэри мүнөөшье болотор ёһотоор хэгдэнэгүй. Тиин барилгын шанар хангалтагүй гэжэ конференциин делегат нүхэр **Дашиев** шангаар шүүмжэлээ.

— Эдэ дутагдалнууд юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, ажал хүдэлмэриин эмхидхэл муу, хүдэлмэришэд олонхи ушарта даабаригүй байжа, хэрэгтэй сагаа минил хосорооно. Нүхэр Чернышев трестые һайнаар хүтэлбэрилжэ шаданагүй гээд нүхэр Дашиев үгэеэ түгэсхөө.

Парткомой секретарь нүхэр Копейко үйлэдбэриин участогуудаар ябажа, ажал хүдэлмэритэй танилсахые оролдоногүй, ехэнхи сагаа телефоноор хөөрэлдэжэ үнгэргэнэ гэжэ делегат нүхэр **Котляр** хэлээ.

Тиихэдэ хүтэлбэрилхы кадрнуудые, илангаяа эхэнэрнүүдые дэбжүүлхэ талаар ямар хүдэлмэриин хэгдэһэниие тоосоото элидхэл соо харуулаагүй.

Тоосоото үе соо партком партийна эхин организацинуудаар нэмэл партийна суглаа үнгэргэхэ, тэдээндэ хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулха тушаа горьтой юумэ хээгүй байшоо. Энээн тухай үгэ хэлэһэн делегадууд нүхэд **Ихиныров, Алексеев** гэгшэд тогтобо. Мүн партийна эхин организацинуудай секретарьнуудтай саг үргэлжэ семинар үнгэргэжэ, тэдээн дээрэ партийна хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хэлсэхэ хэрэгтэ партком харюусалгагүйгөөр хандаһан байха юм.

Ажалай жаяг заршам һайжаруулха, хүдэлмэришэдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, лекци, элидхэл уншаха болон һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ тушаа парткомой зүгһөө горьтой хэмжээ абтадаггүй гэжэ делегадууд нүхэд **Чепурин, Карасин, Чехов** гэгшэд хэлэбэ. Тиин энэ хүдэлмэрие ямар онол аргаар һайжаруулха тушаа дурадхалнуудые оруулаа.

Хилээмэнэй заводой директор нүхэр **Кочетов** худалдаа наймаанай ябаса тухай хөөрэхэдөө, зарим магазинуудай наймаалагшад гүрэнэй зөөридэ хамаагүйгөөр хандажа, үрихэ дутааха ушар гаргана гэжэ тэмдэглэбэ. Мүн эдеэ хоолой болон эд бараанай магазинуудай хүдэлмэрие тоосоото үе соо партком һайнаар шалган хинажа, дутагдалнуудыень усадхаха талаар өөдтэй юумэ хээгүй.

Үйлэдбэриин шухала шухала участогуудта комсомол.залуушуулай хүдэлжэ байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Тэдэ залуушуулай ажал хүдэлмэридэ ямар дутагдалнууд бии байһаниие саг болзортонь элирүүлжэ, бодото хэмжээ абаха гэжэ партком оролдоогүй. Энээн тухай комбинадай комсомолой организациин секретарь нүхэр **Климов** хэлэбэ.—Парткомой секретарнин орлогшо нүхэр Попрыго комсомол, залуушуулай ажабайдалаар юрэдөөшье һонирхоогүй. Мүнөө жэлдэ комсомолой эхин организацинуудай тоосоото-һунгуулиин суглаануудта хабаадаагүй гэрөө.

Тоосоото үе соо партком предприятинуудтахи саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнэй хүдэлмэрине һайнаар эмхидхэжэ, предприятинуудай ажал хүдэлмэридэ нүлөө үзүүлхэ тушаа ёһотой юумэ хээгүй юм. Мүн ажахын бусад участогуудаар, цехүүдээр профсоюзна хүдэлмэри һулаар ябуулна. Эндэхи хүдэлмэришэдэй хоорондо социалистическэ мүрысөө эмхидхэжэ, тэрэнэй дүнгые саг болзортонь согсолхо хэрэгтэ комбинадай парткомой зүгһөө хойрог нобшоор хандаха ушар олон дахин гараһан байна гэжэ конференцидэ хабаадагша нүхэр **Ледовских** шүүмжэлээ. Профсоюзна суглаанууд түсэбэй ёһоор болодоггүй, заримдаа эдэ суглаануудта хүдэлмэришэд тон үсөөн хабаададаг байгаа.

Конференци дээрэ үгэ хэлэгшэд комбинадай главна инженер нүхэр **Попов,** партиин Городогой горкомой секретарь нүхэр **Можин,** автотранспортна управлениин парторганизациин секретарь нүхэр **Алексеев** гэгшэд комбинадые саг үргэлжэ запчастьнууд болон хэрэгтэй материалнуудаар хангаха тушаа Бурядай совнархозой зүгһөө горьтой туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй, энээниие эрид һайжаруулха шухала гэһэн эрилтэ табяа.

Партийна конференци эмхидхэлэй болон партийно-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха тушаа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

ТАНАЙ КОЛХОЗ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ БЭЛЭН ГҮ?

*

Хүйтэнэй ойртошоод байн гэһээ...

«Коммунизм» колхоз (Яруунын) аймаг соогоо малаар олон колхозуудай нэгэн юм. Тус колхозой олонхи малынь мүнөө хүрэтэр үбэлэй дулаан байраар хангагдаагүй байһаар. Заха толгой гэжэ газарта нүхэр Жамьяновай харууһалжа байһан 500 гаран түлгэ хонид дулаан байрагүй, задагай хорёо соо байһаар. Эндэ хонидой шэнэ байра барижа байһан дархашуулай звено (даагшань Д. Цыренжапов) даалгагдаһан ажалдаа хайша хэрэгээр хандана. Тэдэнэр нэгэ үдэр хүдэлөөд, хоёр-гурбан хоногто гэртээ байдаг. Нүхэр Лыктыповэй даадаг 400-гаад хонидой байра хэзээшье бэлэн болохонь мэдэгдэнэгүй. Энэ байрыень бариха нүхэр Ларионовой звено баһал бүтээсэ багатайгаар ажаллана. Мүн малшадай байха гэрнүүд заһагдаагүй зангаараа.

Иимэ байдалай тохёолдод байхадань, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Сампилоной ямаршье хэмжээ абангүй байсаар гайхалтай.

Хонишон Ц-Д. Дондоковой үбэлжэхэ гэрэй дээдэ палаахань хахад хажуугаараа сүмэршэнхэй. Тэдэ «гэрыемнай заһуулжа үгыт» гэжэ нүхэр Дондоковой правлениидэ хандахадань «ондоо гэр табижа үгэхэбди» гээд лэ, мүнөө хүрэтэр юушье хээгүй байһаар. Тэрэшэлэн Хоймороой, Хара-Хушууная малшадта байрын гэр дутана.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд үбэлжэлгэдэ бэлдэхэлые улам шангадхахын, түргэлүүлхын оронда энэ шухала ажалые хойшонь татана, нобшуурна. Тингэдэшье Яруунада эртэ хүйтэрдэг, саһан гэнтэ ехээр ородог байһаниинь хэндэшье мэдээжэ ха юм.

Н. Чимидон.

Шадабаритай хонишон

Һалхинда долгитон байдаг үдхэн хагдатай Наринай Хүндын бэлшээреэр ябабал, хони адуулжа байһан дунда зэргын бэетэй, хирбэгэр хара һахалтай, хүхюушэг хүнтэй уулзахат. Тэрэтнай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон Самбу Цыдыпович Галсанов гээшэ.

Самбу Цыдыповичын харууһалһан хонид жэлһээ жэлдэ тобир тарганаар ондо ородог дээрэһээ үдхэн, ехэ ноһотой байдаг юм. Колхозой эрхим хонишон үнгэрһэн жэлдэ 660 толгой хонидһоо хамта дээрээ 24 центнер, тэрэ тоодо 100 түлгэ хонидой тус бүриһөө 3,2 килограмм ноһо хайшалаад, артель, аймаг соогоо алдаршаа һэн.

Нүхэр Галсановай отарынхид мүнөө үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэжэ, хонидойнгоо байра, хото хорёо заһажа, дулаалжа дүүргээ. 300 центнер үбһэ, 150 центнер зелёнко, арбаад тэргэ һолоомо хонидтоо бэлдээ.

Оролдосотой, бэрхэ хонишон Самбу Галсанов хэды дахин Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй, нёдондо жэлдэ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар, мүн үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа һэн.

С. Табдаев.

* *

120 хурьга абахабди

Манай комплексно бригадада 1300 эхэ хонид тоологдоно. Тэдэмнай бүлта нарин ноһотой хонид юм. Жэлэй эхинһээ хойшо хонишодой 1248 нарин ноһотой хурьгадые абажа, гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлээ. Үбэл, хабар эртэ абтаһан эдэ хурьгад мүнөө хүсэ шадалаар, бэеэршье һайн, тарганууд боложо, түсгаар отарануудта бүридхэгдээд, үбэлжэлгэдэ орохонь.

Үбэл хурьгалһан хонидоо үнгэрэгшэ зун искусственна аргаар ороондо оруулһан байнабди. Тэдэмнай бүлта нарин ноһотой. Манай бригадын һайн хонишод мүнөө жэл 100 эхэ хониноо 120 хурьга абаха юм. Мүнөө манай бригадын түрүү хонишод хурьгадые олоор абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлхэ байнхай. Жэшээнь, залуу хонишон, комсомол Николай Галданов 460 толгой эхэ хонидые харууһалжа, тобир тарганаар ондо оруулаа. Нүхэр Галданов мүнөө 100 эхэ хониноо 109 хурьга абажа түлжүүлээд, жэлэй дүүнтар үшөө олон хурьга абахаяа хүлеэжэ байна. Тэрэшэлэн хонишод Лосол Лубсанов, Санжидма Очирова болон бусад амжалтатайгаар ажаллана.

Хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулхатай хамта, ашаг үгэлгыень дээшэлүүлжэ байнабди. Мүнөө жэл манай бригадын хонин бүхэнһөө 4 килограммһаа дээшэ ноһо хайшалжа, хамта 120 центнер ноһо гүрэндэ худалдаа. Энээнһээмнай 500 мянган түхэригэй олзо доход оруулагдаа. Тиихэдэ бригадынмнай түрүү хонишод Цыбикмид Санжиев, Николай Галданов, Гарма Данзанов болон бусад хонин бүриһөө 5—6 килограмм нарин ноһо хайшалһан байна.

Саашадаа хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулхатай хамта, ашаг үгэлгыень эрид дээшэлүүлжэ, ойрын жэлнүүдтэ хонин бүхэнһөө 6—7 килограмм хүрэтэр нарин ноһо хайшалха зорилготойбди. Энэ тиимэ бэлэн, зүндөө бүтэхэ хэрэг бэшэ. Харин эндэ хонидой үүлтэрые һайжаруулхаһаа гадна, эдеэлүүлхэ, харуулһаланыень зоотехническэ заабариин ёһоор эмхидхэжэ ёһотойбди.

Илангаяа хонидые һайнаар үбэлжүүлхэ гэшэ хонидой тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмынь дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шиидхэхы удха шанартай. Муугаар, туража ондо оробон хонид хахад ноһоёо гээдэг, олон түл үгэдэггүй гээшэ. Тиимэһээ бидэ малай үбэлжэлгэдэ онсо анхарал хандуулдаг болообди. Мүнөө хонидоймнай байра урданайхида орбол һураггүй һайн болоо. Хурьгалһан хонидой байха типовой 4 байра баригданхай. Һүүлшын 2—3 жэл соо хонишодой байха 20 шэнэ гэр баригдаа.

Мүнөө хото хорёогоо һайнаар заһажа, хонидоо үбэлэйнь байрада оруулаабди.

Партиин XXI съездые ажалай һайн бэлэгтэйгээр угтахаяа манай хонишод эрид шангаар тэмсэнэ.

Б. Аюшин, Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир.

Хэмжээ абахаар болоо

Үбэлжэлгын газаа хүрэжэ ерэбэшье, «Коммунизм» колхозойхид малайнгаа нэгэшье байра хүсэд заһажа дүүргээгүй. Гүүртэнүүдэйнь мал хүсэд бүридхэгдөөгүй. Мүн малда тэжээл үгэхэ кормушканууд хэгдээгүй, үбэлэй сагта үнеэдые бүлеэдхэгдэһэн уһаар уһалха түхеэрэлгэ бэлдэгдээгүй байна.

Гадна малшадай гэр байра заһаха, дулаалха, тэдэнэй культурна эрилтые хангаха, газетэ, журнал саг соонь абаашаха тухай колхозой правлени, партийна эхин организаци анхарал табинагүй.

Д. Аюшеев.

Закамен.

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ үүлтэртэ үнеэдэй шэнэ байра барижа дүүргээ. Мүнөө эндэнь дүршэлтэй һаалишад олон. Мүн № 1 интернат-һургуулиин арбадахи класс дүүргэһэн басагад һаалишадаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр дүй дүршэлтэй һаалишадые дагажа бэрхэ һаалишад боложо эхилээ. **Зураг дээрэ:** бэрхэ һаалишан Пылжид Жалсанова (дундань) залуу һаалишад комсомолшууд Елизавета Замураева, Цыцык Дамбаева, Майя Савинова, Мария Аюшеева гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Италиин правительстводо Советскэ правительствын эльгээһэн ното

Ракетнэ һомонуудые табидаг Америкын базануудые Италиин газар дээрэ бариха тухай хэлсээ Италиин правительство США-гай правительствотой батална байна. Эдэ базануудынь Хойто Атлантическа Союзай (НАТО) сэрэгэй системэдэ ороход юм. Энээнтэй дашарамдуулан, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо А. В. Захаров Италиин республикын онсо, бүрин эрхэтэ посол г-н Л. Пьетромарки гэгшые урижа, Италиин республикын правительстводо Советскэ правительствын бэшэһэн нотые барюулаа.

Италиин газар дээрэ Америкын ракетнэ, ядерна зэбсэгүүдэй базануудые байгуулхада, гансашье Европодо бэшэ, мүн түбхын түрүүндэ Италида өөртэнь ехэ аюул тохёолдуулха байна гэжэ Советскэ правительство мэдүүлнэ гээд ното дотор хэлэгдэнэ. Ракетэ табиха базануудые Италиин газар дээрэ байгуулха тухай Итали Америка хоёрой хоорондо баталагдаһан хэлсээн эб найрамдалда дуратай бүхы оронуудай арадуудай, илангаяа Италиин базануудһаа табигдаһан ракетэдэ дайрагдаха оронуудай арадуудай һанаае ехээр зобоохо байна гэжэ ното дотор заагдана. Эдэ базанууд Советскэ Союзда, мүн эб найрамдалда дуратай бусадшье оронуудта эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй байһые италиинхид сэхэрүүнь хэлэнэ гэжэ ното дотор заагдана.

НАТО-гэй базануудһаа табигдаһан ракетэнүүдтэ дайрагдаха гүрэнүүд эзэрхэг түримхэйнэртэ харюу болгон хэрэгтэй болоо һаань, тэдэ базануудай байдаг территори руу шанга сохилто хэгдэхэгүй юм гэжэ бодохо болоо һаа тон буруу байна гэжэ ното дотор тэмдэглэгдэнэ.

Советскэ правительство энэ мэдүүлгэ хэхэ зуураа, эб найрамдалые бэхижүүлхэ, арадуудта аюулгүй байдал хангаха политика баримталдаг байһанаа харуулаа гэжэ ното дотор заагдана.

Ракетэ табиха базануудые Италиин газар дээрэ байгуулһан бүхы хойшолонгой түлөө Италиин правительство харюусаха байна гэжэ Советскэ правительство мэдүүлээ.

(ТАСС).

Залуушуул В. И. Ленинд памятник табиба

ПАВЛОДАР, (ТАСС). Коммунистическэ партиие, Советскэ гүрэниие байгуулагша Владимир Ильич Ленинд Павлодарай Первомайска талмай дээрэ памятник табигдажа, баяр ёһололой оршон байдалда нээгдэбэ. Комсомолшууд болон залуушуул воскресанигүүдые хэжэ, хахад миллион түхэриг суглуулаад, энэ памятнигые бодхооһон байна. Памятнигай табсанда алтан үзэгөөр иигэжэ бэшэгдэнхэй:

«Владимир Ильич Лениндэ.
ВЛКСМ-эй дүшэн жэлэй
ойн хүндэлэлдэ.
Шэнэ газар элдүүрилэгшэ
залуушуулһаа»,

ТҮСЭБТЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ЭКОНОМИКЫН ХҮГЖЭЛТЭ

Агууехэ Октябриин социалистическэ революци манай ороной олониитын-политическэ болон экономическа байгуулалтые үндэһөөрнь хубилгаа. Коммунистическэ партиин ударидаһанай, бүхы совет арадай баатарлиг габшагайгаар ажаллаһанай ашаар ажахын социалистическэ системэ бии боложо, арадай ажахы түсэбэй ёһоор хүгжөөгдэнэ.

1959 оной январьда болохо КПСС-эй XXI съезд 1959—1965 онуудта арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудые хаража үзэхэ юм. КПСС-эй XXI съезд хадаа манай орон дотор коммунизм байгуулгын шэнэ шухала шата болохо гэжэ хилын саанахи манай нүхэд найдажа байна.

Мүн капиталистическэ оронуудта байдаг манай дайсадшье энэ съезд тушаа абяа гарангүй байжа шаданагүй. «Улаантан Холбоото Штадуудые хүсэхэһээ байтагай, дэлхэйн эгээл хүсэтэй промышленна гүрэн боложо, США-гай урдань гарахаяа забдажа байна гээд америкынхид одоол һая ойлгожо эхилээ» гэжэ 1958 оной июньдэ Америкын «Ньюсуик» журнал бэшэһэн байна. «Ямаршье станок бүтээдэггүй байһан ороноо коммунистнууд «40 жэлэй туршада айхабтар хүсэтэ гүрэн болгоо, энэ гүрэниинь нёдондо хэмэл одо табяа, атомна двигателиин хүсөөр уһан дээгүүр ябадаг түрүүшын судна уһанда табяа» гэжэ саашань бэшэһэн байна. Мүн энэ журнал иигэжэ бэшэһэн байха юм. «Росси үзэгдөөгүй бушуу түргэнөөр хүгжэжэ байһан дээрэһээ хүндэ промышленностяа улам хүгжөөхэтээ хамта, арадай ажабайдалые бүри һайжаруулхань гэжэ Америкын экономистнууд тоолоно».

Арадай ажахые түсэбэй ёһоор хүгжөөхэ гээшэ В. И. Ленинэй үүсхэлээр бии болгогдоһон советскэ түсэблэлгын гуримай гол шухала зорилгонь мүн.

Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдэй, зэр зэмсэгэй бүхы арадай зөөри болгогдоһоной ашаар лэ, советскэ ажахые түсэбэй ёһоор хүгжөөхэ арга олдоо юм. Эгээл энээнэй ашаар манай гүрэн бүхы баялигаа мэдэжэ, тэрэнээ хэрэгтэй тээшэнь зүбөөр хэрэглэнэ.

Жэшээнь, СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин (1953 он) Пленумэй шиидхэбэри хаража үзэе. Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые богонихон болзор соо хүсэтэ ехээр дэбжээхын тулада олон мянган гектар шэнэ болон боро газар хахалжа, хүдөө ажахын бүхы ургасануудай хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ ёһотой байгаа. Тиимэһээ энэ хэрэг бэелүүлхын тулада трактор, плуг, комбайн болон бусад техникые хэдэн дахин ехээр бүтээн гаргадаг болохо шухала байба. Харин энэ һүүлшын зорилгые бэелүүлхын тулада хүдөө ажахын машина бүтээлгын һалбарие нилээд ехээр хүгжөөхэ хэрэгтэй байгаа. Мүн минеральна үтэгжүүлгэ ехээр үйлэдбэрилдэг болохо шухала байба. Тиимэһээ химическэ заводуудые олоор бариха, бии байһан хуушан предприятинуудые шэнэлэн заһажа, үргэдхэхэ шухала байгаа.

Тиимэ болохолоороо хүдөө ажахые эрид дэбжээхэ гэһэн гансал зорилго бэелүүлхын тулада машина бүтээлгэ, хими, транспорт, хэлхээ холбоо, барилгын индустри, нефтиин болон барилгын материалнуудай промышленность хүгжөөхэ, мүн гэн сангай хэрэгые һайжаруулха хэрэгтэй болоһон байна. Эдэ бүгэдэ арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбүүдтэ хараалагдаһан байна. Тэрэ түсэб соо хүдөө ажахые эрид дэбжээхэ гэһэн нэгэ зорилгын табигдахын хажуугаар мүн тус тус һалбаринуудые хүгжөөхэ тусхай даалгабаринууд хараалагдажа, тэдэниие бэелүүлхэ болзор, хүсэн, зөөри тодорхойлогдоһон байха юм. Шэнэ болон боро газар элдүүрилхэ гэһэн һайн һайхан зорилгые олон мянган совет хүнүүд, гол түлэб залуушуул дэмжэжэ, хараалһан түсэбые хүсэндэнь оруулха хүдэлмэришэд иигэжэ олдоо һэн.

Хараалагдаһан түсэбүүдые бэелүүлхэ ажалай эршэмтэйгээр ябуулагдаһанай ашаар 1953 онтой сасуулбал 1958 ондо тухайлхада 1,9 дахин олон трактор, гурба дахин олон тариянай комбайн, 1,7 дахин ехэ минеральна үтэгжүүлгэ бүтээгдэжэ бии болгогдоһон байха юм. Эдэ бүгэдын ашаар түсэбөөр хараалагдаһан 28—30 миллион гектар газарай орондо, 36 миллион гектар шэнэ, боро газар хахалагдажа, ашаглагдадаг болоод, орон дотор хүдөө ажахын продукци эрид ехээр абтадаг болоһон байна.

Эгээл шэнэ, мүнөөнэй эрхим һайн техникэ хэрэглэн, социалистическэ үйлэдбэрие таһалгаряагүйгөөр, хурдан түргэнөөр хүгжөөһэнэй ашаар бүхы социалистическэ обществын үдэрһөө үдэртэ ехэ боложо байгаа эрилтэнүүдые эгээл дүүрэнээр хангаха гэһэн зорилго советскэ түсэблэлгын системын үмэнэ табигдана. Энэ зорилго дүүргэхын тулада арадай ажахые жэгдээр хүгжөөхэ шухала. Жэшээнь, хүндэ индустряа хүгжөөнгүйгөөр, гансал хүнгэн промышленностяа хүгжөөбэл бууу болохо. Һанаад үзэхэдэ, түбхын түрүүн хүнгэн промышленностяа хүгжөөбэл лэ арад зонойнгоо байдалые һайжаруулжа болохо шэнги байна. Теэд хүндэ индустрие хүгжөөхэ хэрэг аалидуулбалнай, хүнгэн промышленностимнай мүн лэ тулгардашаха байна бшуу. Юундэб гэхэдэ хүнгэн промышленностьда хэрэгтэй машина, түхеэрэлгэ, металл, электроэнерги болон бусад шухала зүйлнүүд үгы болошохо ха юм. Эгээл иимэһээ манай парти арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб хараалхадаа түбхын түрүүндэ хүндэ промышленностиие булюугаар хүгжөөхэ гэжэ хараалдаг.

* * *

Түүхэтэ богонихон болзор соо арадай ажахын гүрэнэй түсэбүүдэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэнэй ашаар, манай орон үни холын гээгдэнги байһанаа дэлхэйн эгээн хүсэтэ гүрэнүүдэй нэгэн боложо шадаа юм. Промышленностиин бүтээдэг бүхы продукциин хэмжээгээр СССР болбол Англи, Франци болон бусад хүгжэнги капиталистическэ гүрэнүүдые хүсэжэ урдань гараад, мүнөө хоёрдохи һуури эзэлжэ байна. Тиихэһээ байтагай абтадаг продукциин хүн бүхэндэ хүртэсын талаар эгээл хүгжэнги капиталистическэ оронуудые түүхэтэ богонихон болзор соо хүсэжэ, урдань гараха гэһэн зорилго партимнай табяа. Энэ зорилгын дүүргэгдэхэ болзорой ойртон дүтэлһэниинь мүнөө эли болонхой.

СССР-эй экономикые түсэбэй ёһоор хүгжөөжэ, туйлагдаһан амжалтанууд асари ехэ. Гэбэшье арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб табилгада бии байһан нилээд ехэ дутагдалнуудые обёоронгүй байжа болохогүй. Түсэблэлгын гол дутагдал ямар байгааб гэхэдэ, экономикымнай айхабтар түргэнөөр хүгжэжэ байһан дээрэһээнь тэрэниие нэгэ газарһаа түсэблэхэнь бэрхэтэй болоһон байна. Түсэб табихадаа энээнээ бүхы ажалшадай бэелүүлхэ нэгэ түсэб байхаар табихадаа тэрээндэ айхабтар олон тоо баримтануудые оруулха хэрэгтэй байгаа. Арадай ажахын түсэбтэ 200 мянга гаран элдэб предприятиин, 100 мянга гаран барилгануудай хүдэлмэриень холбон, түсэб табиха ёһотой байһан юм. Эдэ бүхы түсэбые һүүлэй үе хүрэтэр түбэй зургаанууд табидаг байгаа. Түсэб табиха иимэ гурим сэрэг дайнай үедэ таарамжатай байгаа һаа, мүнөө үедэ үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ хэрэгтэ һаад ушаруулжа байһан юм, харин тиихэдэ түсэб табидаг хүдэлмэрилэгшэд бодото ажабайдалһаа таһаржа, тэрэниие мэдэхээ болидог байгаа гээшэ.

КПСС-эй Центральна Комитет түсэблэлгын гурим һайжаруулха талаар хэдэн хэмжээнүүдые зохёожо бэелүүлээ. Нэн түрүүн хүдөө ажахын хүгжэлтые түсэблэхэ хэрэг гуримшуулагдаһан байна. Тиихэдээ хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы показательнууд тушаа түбэй зургаануудай зүгһөө түсэб табиха хойрог гурим болюулагдаа һэн.

Гектар бүриһөө продукци абалгые ехэдхэхэ хэрэгтэ түсэблэлгын шэнэ гуримда гол анхарал хандуулагдаһан байна. Тиихэдэ предприятиин директорнуудэй, союзна республикануудай эрхэнь үргэдхэгдөө. Мүн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заатагүй баталдаг түсэбүүд үсөөрөө. Гадна гүрэнэй түсэбэй хэмжээн бага болгогдоо.

Жэл бүхэнэй декабриин 31 хүрэтэр ажахыгаа түсэблөөд лэ дүүрэшэдэг ушар айхабтар ехэ дутагдал байһан юм. Иигэжэ түсэбэй таһалдаад лэ, дахин табигдажа байдаг ушар саг үргэлжэ хүгжэжэ байдаг бодото ажабайдалтай таарал даагүй байна бшуу. Тиимэһээ жэл бүри түсэб зохёожо, тэрэнээ правительствоор баталуулхаяа болихо гэжэ шиидхэгдэһэн байна. Мүнөөнэй шэнэ гуримай ёһоор, холын хараата түсэб зохёогдожо, тэрээн соо жэл бүри дүүргэгдэхэ даабаринууд тодорхойлогдоно. Шэнэ жэлэй ерэхэ бүри энэ түсэбтэ зарим тэды заһабари оруулагдаад лэ хизаарлана.

Мүнөө үедэ табан жэлэй түсэб бэшэ, харин долоон жэлэй түсэб табибал дээрэ гэжэ мэдэрэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, энэ түсэбтэ зургаадахи табанжэлэй һүүлшын хоёр жэл орохо байна бшуу. Мүн энээнэй ашаар урда байһан түсэб таһалдахагүй, тиихэдэ мүнөө олдоһон шэнэ ашагта малтамалнуудые хэрэглэхээр баригдаха предприятинуудай барилга түсэблэхэдэ һайн байха байна. Юуб гэхэдэ эдэ предприятинуудай олонхиинь табан жэлэй туршада барижа амжахаар бэшэ гү, али иимэ турша соо тэдэниие барихын аргагүй юм.

Манай ороной экономикые хүсэтэ ехээр дэбжээхэ долоон жэлэй түсэбые бүхы совет арадай айхабтар халуунаар дэмжэхэ байһаниинь дамжаггүй. Манай арад зон түсэбөө өөһэдөө табидаг байһан хойноо тэрэнээ заатагүй дүүргэдэг. Илангаяа мүнөө зохёогдожо байгаа 1959—1965 онуудай долоон жэлэй түсэб табилгада арад зомнай айхабтар эдэбхи үүсхэлтэйгээр хандаа.

Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэнээр хүтэлбэрилдэгэй, ажалша арадаймнай улам үүсхэл эдэбхитэйгээр ажалладаг болоһоной ашаар, энхэ амгалан байдалай экономическа талаар капитализмтай мүрысэхэдөө социализмын агууехэ шэнэ илалтануудые туйлаха байһаниинь дамжаггүй.

И. А. КУЛЕВ, РСФСР-эй Госпланай гэшүүн.

...ЭД МЕХАНИЗАТОРНУУД! Трактор, машинануудаа ...м шанартайгаар, богони болзорто заһабарилая!

☆

...ээ бэедээ ...айдалсаад...

...дэ Закаменай заһабарил...ческэ станци харьяата ...айнгаа 24 трактор дүрбэ...ртал соо заһаха түсэбтэй ...дэ Агууехэ Октябриин 41 ...һайндэр болотор 4 трак...уялга абаа һэн. Теэд ...отор энэ станцида орой... трактор заһагдаад, зада... гурбан трактор үшөө хаб...аагүй хэбтэнэ.

...илга юун дээрэһээ һаа...аб гэхэдэ, нэн түрүүн ма...никэ заһаха механизатор ...талдажа байһаар. Трак...лгада 24 механизатор хү...э ёһотой аад, оройдоол 4 ...мэрилнэ. Гадна аймагай ... «Коммунизмын зам» ...һаа бэшэ артельнүүд за...тракторнуудаа РТС-тэ мү...ор эльгээгээгүй байһаар. ...дэ хамагһаа олон трак...Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ...шэнь нүхэр Н. Н. Щерба...ктораа 6 механизатортай...эхэ ёһотой байһан аад, ...гээнэгүй. Тус колхозой хү...гшэд машина, техникээ ...өөһэдөө заһаха һанаатай...лдэдэг. Теэд колхоздоо за...ын мастерскойшье үгы, хэ...стьнуудааршье хомор аад, ...умэндээ найдана гээшэб? ... Сталинай нэрэмжэтэ ...түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Б. ...баһал энэ тэрэ шалтаг ...тракторнуудаа заһабарил...ээнэгүй.

...нда таряа хуряалга дүүрэ... шахуу болохоёо байна. ...ажахын машина заһаба...эшье колхоздо эхилээдүй, ...хэгдэжэ эхилхэнь мэдэг...РТС-тэ байһан хэрэгтэй ...колхозуудта абаашагда...

...илгынгаа хүдэлмэрие ...бшоор ябуулжа байһан ...тэлбэрилэгшэд: директор ...С. Доржиев, главна инже...В. П. Пуляевский, айма...ажахын инспекциин на...үхэр А. А. Данько «өөһэ...на, техникэтэй болоһон ...яашьег, манда ямар ха...эншүүгээр бодоод, һанаа ...ка байна. Харин тиихэ...озой хүтэлбэрилэгшэд ма...никэмнай РТС-эй харуу...байха һэн гээд, жэжэ ма...айнгаа заһабарие эр...илнэгүй.

...ай колхозууд ерэхэ ха... тарилгада һайнаар бэ...э һаа машина, техникын...рилгада анхаралаа ехээр ...энэ шухала хүдэлмэреэ ...урагшатайгаар ябуулжа ...отой.

Д. Аюшеев, манай корр.

☆ ☆

Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоз трактор, машина заһабарилгаяа бэлэдхэл һайнтайгаар, эмхитэйгээр эхилээ. Мүнөө эндэ хамта 10 гаран трактор, мүн бусад хүдөө ажахын машинанууд олоор заһабарилагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист Т. Иванов. «ДТ-54» трактор заһабарилжа байна.

И. Мункоевой фото.

Мэргэжэлтын һанамжа

Үбэл хүдэлдэг тракторнуудые һайнаар харууһалха

Мүнөө үедэ поли дээрэхи хүдэлмэри хаа хаанагүй дүүрэжэ, колхоз, совхозуудай механизаторнууд хойто жэлэйнгээ хүдэлмэридэ трактор, машинануудаа бэлдэжэ эхилбэ. Энээнтэй хамта колхоз болон совхозууд үбэлдөө ниитын малда үбһэ, һолоомо шэрэхэ, модо бэлдэхэ мэтын хүдэлмэри хэхэ байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхоз, совхозуудта дизельнэ трактор олон болоо. Иимэ тракторнуудые үбэл хүдэлгэхэ гээшэ ондоо тракторнуудые хүдэлгэһэнһөө онсо илгаатай юм. Дизельнэ тракторнуудые үбэл хүдэлгэхэдэ шэнгэн түлишэ, уһа болон тоһониинь хүрэжэ, ажаллахада бэрхэтэй болодог. Тиимэһээ колхоз, совхозууд үбэл хүдэлгэхэ тракторнуудаа эртээнһээ һайнаар бэлдэхэ ёһотой. Тракторнуудаа заһажа байхадаа техническэ 3-дахи, 4-дэхи харууһыень һайнаар хэхэ хэрэгтэй. Мүн тракторнуудаа дулаан хушалтаар хангаха, тоһо болон уһанай ябасые харуулдаг приборнуудыень хүсэд болгохо, тракторта техническэ харууһа хэхэ дулаан гараж бариха хэрэгтэй. Мотортоо үбэлэй дизельнэ «ГОСТ-5304-50» гэжэ тоһо, үгышье һаа «ГОСТ-1600-46» гэдэг тоһо хэжэ хүдэлгэхэ ёһотой. Тиихэдэ уһанай насос, ходовой частьнуудые «автол—10» гэдэгээр тоһолходо һайн байдаг. Шэнгэн түлишэ болгон «ГОСТ-305-42», «ГОСТ-4749-49» гэдэг тоһые хэрэглэхэ хэрэгтэй. Үбэлэй сагта зунай тоһые хэрэглэжэ огто болохогүй. Манай республикада заримдаа тон хүйтэн болодог байна. Тэрэ үедэнь шэнгэн түлишэдөө керосин холиходо ехэ һайн байдаг. Жэшээнь, 20-30 градус хүйтэн байгаа һаань 10 процент, 30—35 градус хүйтэн байгаа һаань 25 процент, 35 градусһаа дээшэ хүйтэн һаань 50—70 процент керосин холихо хэрэгтэй. Шэнгэн түлишэ трактортаа тон наринаар шүүжэ хэхэ ёһотой юм. Тиигээгүй һаа уһан, саһан, шорой оролсожо болохо. Уһатай, саһатай холисолдошоһон түлишэ хэбэл, сорто болон фильтрнүүд соогуур ябахадаа тэндэ хүрэжэ, нүхэнүүдыень таглажархидаг. Зарим нэгэн трактористнууд уһанайнгаа хүрэхэһөө айжа, тэрээндээ керосин гү, али солярка холижорхидог гээшэ. Керосин солярка хоёрые уһантай холижо болохогүй. Юундэб гэхэдэ, нэгэ талаараа гал аюул ушархадаа түргэн, нүгөө талаараа уһанай системын залгаланууд болодог резинэ хоолойнуудые гутаадаг юм. Уһанай хүрэхэгүйн тула «Антифриз В-2» гэжэ тусгаар бодостой уһа хэрэглэхэ ёһотой юм: Энэ тусгаар бодостой уһан хүнэй бэедэ тон хоротой байдагыень мартаха ёһогүй. Тэрэниие амандаа хүргэжэ огто болохогүй.

Үбэлэй сагта хүдэлдэг трактористнууд, шофёрнууд машинадаа тон һайн харууһа, анхарал хандуулжа ябаха ёһотой.

РТС болон «Сельхозснаб» «Антифриз В-2», капот, приборнуудаар трактор, автомобильнуудые хангаха оролдолго гаргаха зэргэтэй.

Б. Пунсоков, техник механик.

Дутагдалнуудынь үшөөл олон

Эдэ үдэрнүүдтэ трамвайн барилга дээрэ хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд олоороо ажаллаа. Городой предприятинуудай, эмхи зургаануудай болон дээдэ һургуулинуудай һурагшад трамвайн барилгада мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Үнгэрэгшэ хоёр үдэрэй турша соо барилгашад контактна сетьнүүдые хабсаргаһан, харгы таталгаар гол ажал хэхэһээ гадна бусадшье харюусалгатай хүдэлмэри хэжэ үргэлжэлһэн байна.

Гэхэ зуура ажалай эмхидхэлэй һула дээрэһээ барилга дээрэ үшөөл нилээд олон һаад бэрхэшээлнүүд тохёолдожо үргэлжэлһөөр. Жэшээнь, подстанциие уһаар хангаха асуудал мүнөөшье болотор шиидхэгдэнэгүй. Хэрбээ энэ асуудалые үглөө мүнөө шиидхээгүй һаа трамвай саг соогоо ябажа шадахагүй байна. «Сантехмонтажай» түсхай управлениин начальник нүхэр Алышев энээниие һайн мэдэжэ байбашье дары хэмжээ абанагүй. Энээн тухайда трамвайн барилгашадай зүблөөн дээрэ үдэр бүри хэлсэгдэнэ гэбэшье, уржадэрэй турша соо подстанциие уһаар хангаха тушаа өөдтэй юумэ хэгдээгүй. Нүхэр Алышев бэеэ зүбтүүлхын тула элдэб шалтаг урдаа барихые оролдоно. Трамвайн депое үглөө мүнөө уһаар хангаха гээшэ мүн лэ шухала байна. Гэхэ зуура «Сантехмонтажай» управлениинхид энэшье асуудалые болошогүй удаанаар шиидхэнэ. Депо хүрэтэр татагдаһан водопроводой дутагдалтай байһанай шалтагаанаар уһан гаранагүй. Дээрэ дурсагдаһан асуудалнуудые түргөөр шиидхэхын орондо «Сантехмонтажай» управлениинхид подстанци трамвайн депо хоёрые даб дээрэ зөөгдэһэн уһаар хангаха хүсэлэнтэй.

Депое дулаалха хүдэлмэри мүн лэ удаанаар ябажа байна. Барилгын хүтэлбэрилэгшэд трамвайн үглөө мүнөө ябажа эхилхээ байһые мэдэжэ байбашье депое дары дулаалха тушаа үшөөл яаралтай хэмжээ абанагүй. Депогой хоолойнь үшөөл табигдажа дүүрээдүй байһаар.

Трамвайн управлениин хүтэлбэрилэгшэд трамвайнуудаа хүсэд бэлэн болгоодүй байна. Трамвай жолоодогшодой хүсэд бэлдэгдээгүй байхаһаа гадна, трамвайда хэрэглэгдэхэ жэжэ хэрэгсэлнүүд, мүн тэрэ тоодо шүрэб мушхаха түлхюур үгы байһаар. Барилгын хүтэлбэрилэгшэд ажалаа саг соонь дүүргэжэ, трамвайгаа ябуулжа эхилхэ тушаа дары хэмжээ абаха зэргэтэй.

И. Бальдиров.

Продукциин үнэ химдарна

(Мухаршэбэрэй аймагай „Коммунизм“ колхозой дүй дүршэлһөө)

«Коммунизм» колхоз Мухаршэбэрэйнгээ аймаг дотор томохон колхозуудай нэгэн юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ артелиин арга боломжонууд горьтойхон хэрэглэгдэжэ байнхай. Колхозой олзо доход жэлһээ жэлдэ ургана. Жэшээлхэдэ, 1955 ондо тус колхоз 1 миллион 216 мянган түхэригэй олзо доход абаһан байбал, тэрэнь нёдондо 1,8 миллион түхэригтэ хүрөө. Мүнөө жэлдэ артелиин олзо нёдондонойхиһоо миллион шахуу түхэригөөр дээшэлхээр хараалагдана.

Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тушаа парти, правительствын хараалһан хэмжээ-ябуулганууд колхозой ажахын хүгжэлтэдэ бүри ехэ аша туһа хүргэжэ байна. Колхоздо 4 тракторно-таряан ажалай бригада эмхидхэгдэжэ, машина, техникээр хангагдаа. Тингэжэ эдэ бригадануудта, мүн малай бусад фермэнүүдтэ жэлэй эхиндэ, апрель һарада ажахын тоосооной зарим зүйлнүүд нэбтэрүүлэгдэһэн юм.

Энэнь һайн үрэ дүн харуулжа байна. Мүнөө жэлдэ нёдондонойхиһоо доошогүй хүдэлмэри трактораар хэгдээшье һаа, үнгэрһэн юһэн һарада бригадануудта 9565 ажалта үдэр багаар гаргашалагдаа. Хэрбээ колхозой ажахын бүхы һалбарида абажа хараа һаа, аяар 29 мянган ажалта үдэр алмагдаһан байна.

Гадна бригада бүхэндэ хабарай тарилгын, таряа хуряалгын үедэ машина зэмсэгүүдэй заһабарилгада, горючи, тоһо абалгада 26525 түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдаһан байгаа. Энэ мүнгэ зөөриин миил 11698 түхэригынь гаргашалагдаа.

Тракторно-таряан ажалай бригадануудһаа абтаха продукциин түсэб дүүргэгдэһэн байна. Жэшээнь, 1-дэхи тракторно-таряан ажалай бригада продукци үгэхэ жэлэйнгээ түсэбые 94 процент дүүргээ. 3-дахи, 4-дэхи бригадынхид 86—87 процент дүүргээ.

Колхознигууд, механизаторнууд хүдэлмэридөө бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг боложо байна. Колхозой техникэ зэмсэгүүдтэй боложо, ажахын тоосоо нэбтэрүүлжэ эхилһэнһээ хойшо тэдэнэй урма зориг бүри дээшэлээ. Хабарай тарилга хүдэлмэриин 7—10 үдэрэй туршада, һайн шанартайгаар үнгэргэгдөө. Үбһэ хуряалга һураггүй богони болзорто үнгэргэгдэһэн байха юм. Мүнөө жэлдэ нёдондонойхиһоо 2600 гаран центнерээр ехэ үбһэн бэлэдхэгдэжэ абтаа.

Ороо̂һо таряанай ургаса гектарай 10 центнер хүрэтэрөө дээшэлээ. Байгша ондо хамта 33 мянга гаран центнер таряан сохигдожо абтаа, Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, центнер таряан бүхэндэ ажалта үдэр багаар гаргашалагдаа. Тиихэдэ 4-дэхи тракторно-таряан ажалай бригадынхид центнер таряа абалгада оройдоо 1,9 ажалта үдэр гаргашалһан байха юм.

Мал ажалай продуктнуудай өөрынь үнэ сэн химдаржа байна. Үнгэрһэн 9 һарын дүнгөөр нэгэ центнер һү абалгада 89 түхэриг гаргашалагдаа. Үнгэрһэн жэлдэ 99 түхэриг гаргашалагдаһан юм. Нэгэ центнер ноо̂һо абалгада 975 түхэриг 30 мүнгэн гаргашалагдаа гэхэ гү, али хараалһан түсэбһөө 185 түхэригөөр бага болоо.

В. Шамколович, агроном.

КИНОАРТИСТНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

Кинодо наададаг артистнууд—РСФСР-эй габьяата артист Виктор Кулаков, Лев Фричинский. Александра Харитонова гэгшэд манай эндэ ерээд, паровозо-вагонно заводой Культурын ордондо. Бурядай оперо, баледэй театрта харагшадтаяа уулзаба. Эдэ концертнүүдтэ совет дуушадай бүхэсоюзна конкурсын лауреат Юлия Златкова хабаадалсаһан, хүгжэмыень Григорий Басс наадаһан байна.

— Таанадай һайнаар угтаһанда баясанабди, — гэжэ В. Кулаков хэлэбэ.—Артистнууд гээшэмнай ажалша совет хүнүүдэй абари зан, ажал хүдэлмэриие тодо хурсаар, этигэмэ зүбөөр харуулха үүргэтэй. Гэхэ зуура би тиимэ рольдо наададаггүй, харин манай коммунизм тээшэ дабшалгада һаад тойбо хэдэг хүнүүдэй ролиие наададаг—«муу заяатай» хүм. Багашуулай хажуугаар гарахадам: «Харыт шпион ябана» гэхэ мэтээр дуугаралдахань хойноһоом дуулдадаг юм. Иимэ арбаад шахуу роль наадаһан байнаб.

Элдэбын кинофильм байдаг: зариман тэрэ дары мартагдашадаг, нүгөөдэ зариманиинь удаан саг соо һонирхогдон харагдадаг. Мартагдашагүй һайн фильмнүүдэй нэгэн болохо «Секретарь райкома» гэгшэдэ Виктор Кулаков немец шпион боложо наадаһан юм. Энээн тухайдаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Кинофильмдэ анхан хайшан гэжэ хабаадаһан тухайдаа залуу кино-артист Лев Фричинский ингэжэ хөөрэбэ:

— Кинематографиин институтда һуража байхадаа мүнөө үеын совет хүбүүнэй роль наадаха гэжэ хүсэгшэ һэм. «Спортивная часть» гэжэ кинокартинада хабаадалсахые «Мосфильм» киностудиин урихадань, тон ехээр баярлаа бэлэйб. Тэндэ залуу футболист хүбүүе наадаха ёһотой байгааб. Футболоор һайса наадажа шададаггүй байһан тула (багадаа бүмбэгэ намнажа хэншье гүйлдэдэг бэзэ даа), «Динамо» стадиондо ошоо һэм. Тэндэ спортын габьяата мастернууд Симонян, Ильин болон бусадай ударидалга доро үсэд нэтэрүүгээр оролдожо, бараг футболист болоһон байнаб.

Лев Фричинский «Звезды на крыльях» болон бусад хэдэн кинофильмнүүдтэ лётчик, моряк, слесарь, тракторист боложо наадаһан байха юм.

Киноактриса Александра Харитонова «Сибиряки», «Сельская учительница», «Молодая Гвардия», «Это было в Пенькове» гэхэ мэтэ кинофильмнүүдтэ хабаадалсаһан байха.

Концертын хоёрдохи отделенидэ эдэ гурбан артист «Тень у пирса», «Мы здесь живём» гэжэ кинокартинануудһаа зарим үйлнүүдые наадажа харуулба. В. Кулаков «Под золотым орлом» гэжэ шэнэ кинофильмдэ хабаадалсаа. Тэрэнь һаяар экран дээрэ гараха.

А. Олзоной.

НОМОЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

„Мүнгэнэй дабһанай хайламаг соогуур...“

7-дохи класста үзэдэг физикын учебнигэй оршуулга тухай)*

...нда үзэдэг учебнигүүд ...хилбар бэлэхэнээр ойл...до һонор хэлээр бэшэгдэ...эйнь хэндэшье элитэ. ...бурядшье гэжэ ойлгохын ...шахуу, орёо, мохоо молхи, ...жагар хэлээр бэшэгдэһэн ...ые үхибүүд уншахашье ...олошодог байна бшуу. ...һургуулида заагдадаг фи..., зоологи гэхэ мэтын ...ые мүнөө дээрээ оршуул...дтээ үзүүлдэг гээшэбди. ...учебнигүүдэй оршуулгын ...олониитэ зон хинан шал...эн тушаа элдэб мэргэ...до һанамжаяа хэлэжэ ...ой. Теэд бурят хэлэн дээ...учебнигэй оршуулагдадаг..., тэдэнэй оршуулгын ша...хэншье бэшэдэггүй бай...эээ оршуулга һайнаар ...хагүй, оршуулха юумэеэ ...хүсэд ойлгохогүй зарим ...шуулгада хабаадуулагда...

...үдые оршуулха айхаб...салгатай хэрэгтэ иимэ ха...р хандадаг ябадал бо...рмэлзэн, мүн саашадаа ...гэжэлтэд учебнигүүдэй ...тухайда һаналаа хэлэдэг ...э гэжэ найдаад, энэ ста... бурят һургуулида үзэдэг ...ссай физикын оршуул... үзэе.

...ник аргагүй муугаар ор...ай гэжэ сэхэ хэлэхэ хэ... дутагдалынь юуб гэхэ...шуулжа оршуулһан мэ...абтар олон. Заримдаа ...байха ехэ зонойшье ойл...агүй мэдүүлэлнүүд дай...эдэниие бултыень тооло...агүй. Тиимэһээ хоёр жэ... дурдая. 170-дахи хууда...уулагша иигэжэ бэшэнэ:

«Таха түхэлтэй магнидай магнитна поли соо катушкые орёомогуудайнь плоскостиин шэглэлнүүдые хүсэнэй лининүүдэй шэглэлнүүдтэй тудалдаад байхаар тодхоод, ток табия!» 181-дэхи нюурта: «Катушка проволоко абаад, тэрээнэй мэдэрэл ехэтэй гальванометрын клеммэнүүдтэй холбое. Гальванометр катушка хоёр бүтүү үлхөө болоно».

Учебнигэй оршуулгын хоёрдохи дутагдалынь юуб гэхэдэ, зарим мэдүүлэл эли бодо хазагайруулагдажа, шал буруугаар оршуулагдаһан байна. Жэшээнь, 116-дахи хуудаһанда иигэжэ бэшээтэй: «Металлическа проводнигууд соогуур гансал отрицательна электричество һаадгүй дамжадаг юм гэжэ тодоруулагдаһан байна. Ток дамжуулдаг шэнгэн бодосууд ба газууд соогуур хоёр тэмдэгэй—положительна ба отрицательна электрическэ ток хүдэлэн ябадаг байна». Иигэжэ бэшэхэдээ оршуулагша XVIII зуун жэлэй эхинэй үеын физикэдэ хэлэгдэдэгтэл адляар хэлэнэ. Аяар тэрэ үедэ хоёр янзын электрическэ шэнгэн бодос бии гэжэ тоолодог байгаа бшуу. (Шарль Дюфей, 1698—1739).

Энээниие иигэжэ оршуулбал, удхань зүбөөр гараха һэн: «Металлическа проводнигууд соогуур гансал отрицательна электрическэ зарядууд ябаха аргатай юм гэжэ тодоруулагдаһан байна. Ток дамжуулдаг шэнгэн бодосууд, газууд соогуур хоёр тэмдэгэй — положительна ба отрицательна — электрическэ зарядуудай ябадагһаань боложо, электрическэ ток бии болодог».

Үшөө нэгэ жэшээ харуулая: «Доодо тээхи тэмдэгэйнь орондо О, дээдэ тээхинь орондо 100 гэһэн тэмдэгүүдые табяад, эдэ хоёр тэмдэгүүдэй хоорондохи зайень, градусууд гэжэ нэрлэдэг, 100 адли хубинуудта хубааябди» (10-дахи хуудаһан). Ямаршье юумые градус гэжэ нэрлэһэниинь ойлгогдоногүй. О болон 100 гэһэн тэмдэгүүдэй хоорондохи зайе хэлээ гү, али тэдэ адли хубинуудынь хэлээ юм гү? — бү мэдэе. Тиигээд удаань иимэ хоёр, минии һанахада, шухала мэдүүлэлые оршуулангүйгөөр абажа хаяжархиһан бололтой: «Градус обозначают значком°. Эти деления продолжают ниже отметки О° и выше отметки 100°».

Урда хэлэгдэһэн мэдүүлэлые иигэжэ оршуулбал ойлгосотойшье, зүбшье байха һэн: «...Эдэ хоёр тэмдэгэй хоорондохи зайень 100 адли хубинуудта хубааебди. Тиигэбэл эдэ хубинуудынь градусууд гэжэ нэрлэгдээд, бэшэг дээрэ° гээд тэмдэглэгдэдэг».

Тус учебнигэй оршуулгын гурбадахи дутагдалынь юуб гэхэдэ, оршуулагдахаар олон ород үгэнүүд тэрэ зандаа орхигдошонхой. Тиимэһээ ород үгын олошорон хагсархада, мэдүүлэлнүүдэй удха орёо боложо, тэдэниие уншахада хүндэ хүшэр, ойлгосогүй байна.

Жэшээнь, «Торгон утаһанда үлгэһэн саарһан гильзэдэ электричествотэй болгогдоһон каучукова палочка дүтэлүүлэебди» (стр. 97). Эндэ заатагүй гильзэ абаһанай хэрэггүй. Тиигээд гильзэ гэжэ олонхи үхибүүд мэдэхэшьегүй байжа болохо. Тиимэһээ ямаршье һаань хүнгэхэн зурагар саарһа абажа харуулхада болохо байгаа. Тиигэбэлынь шухала бэшэ юумэндэ тэдэнэй анхарал һамаархагүй һэн.

121-дэхи хуудаһанда иигэжэ хэлэгдэнэ: «Мүнгэнэй дабһанай хайламаг соогуур электрическэ зарядай гарахада электрод дээрэ 1,118 мг мүнгые илгаруулжа гаргадаг тиимэ хэмжээнэй зарядые электрическэ зарядай единицэ болгон абаһан байна. Энэ единицые кулон (к) гэжэ нэрлэдэг». Эндэ «зарядай единицэ», гэнгүй, харин «зарядай хэмжүүр» гээ һаа, удхаараа таараха байна.

Тэрээнһээ гадна энэ мэдүүлэлэй бүхы дээрэ ахир тулюураар оршуулагдаһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй. «Дабһан» гэжэ үгэ NaCl формулотой, юрын дабһа тэмдэглэдэг бшуу. Харин эндэ $AgNO_3$ гэжэ формулотой, серебряна соль гэжэ ондоо юумые мүн лэ дабһан гэжэ нэрлэнэ. Энэнь буруу. Ядахын сагта «мүнгэнэй дабһан» гэһэн үгэнүүдэйнгээ һүүлээр, скобко соо тэрэнэй формулыень ($AgNO_3$) бэшэхэ гү, али оршуулангүй орхихо ёһотой байгаа. «Раствор» гэжэ үгые «хайламаг» гэжэ оршуулаашань мүн лэ буруу. Юундэб гэхэдэ, хайлалга растворени хоёрнай тон ондоо удхатай юумэнүүд бшуу.

Зарим ород үгэнүүдые һайса бодожо, шэлэнгүйгөөр бурят үгөөр оршуулжархиһан байна. «Мощность» гэһэн үгые «шадал» гэжэ үгөөр оршуулхада таарангүй. Жэшээнь, «Тогой хүсэнүүдэй ба напряженинүүдэй ондо ондоо байхаданшье, нэгэл адли шадалтай ток бии болгожо болохо юм» (стр. 189). «...С наибольшей силой» гэжэ үгэнүүдые «ехэ хүсэтэйгөөр» гэжэ оршуулхада буруу байһаниинь элитэ.

Эдэ мэтын жэшээнүүдые хуудаһан бүхэндэ олохоор.

Ямар нэгэн агрегадай яажа хүдэлдэгые ном соо үгтэһэн зураг заажа бэшэһэн газарнуудыень ойлгогдосогүй муу гэжэ тэмдэглэхээр.

Энэ учебник уншаад байхадаа, манай республикын Номой хэблэл, Гэгээрэлэй министерство һургуулиин учебник оршуулха шухалын шухала хэрэгтэ яаһан харюусалгагүйгөөр хандадаг юм гэжэ гайхахаар.

Мүр дахажа, оршуулгаяа хэһэн, оршуулха юумэеэ оройдоо мэдэхэгүй байһан дээрэһээнь лэ иимэ тулюур оршуулганууд гарана гэжэ һананаб. Оршуулагшашье, оршуулгын редакторшье орёо нарин наукын учебнигүүдые яажа оршуулхаб гэһэн ёһо гуримые һайн мэдэхэгүй байшоо ха. Минии һанахада, учебнигэй оршуулга иимэ эрилтэнүүдтэ таараха ушартай: 1) үгыень дахуулжа бэшэ, харин удхыень дахуулжа, удхыень гаргажа оршуулха. 2) оршуулгань уншахада гүймгэ, сомор, тодо һонор байха. 3) Ямар нэгэн наукада абтаһан тусхай терминүүдые оршуулангүй орхёод, тэрэнэй тодорхойлгын удхые дахуулжа, ойлгосотойгоор оршуулха. 4) Арсалдаатай, буляалдаатай гү, али ондо ондоогоор оршуулагдадаг үгэнүүдэй һүүлээр скобко соо ород нэрыень бэшэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, орёомог (виток), нүүрһэн пластинка (угольная пластинка), электрическэ үлхөө (электрическая цепь) гэхэ мэтэ.

Мүнөө иимэ учебнигүүдые оршуулхаһаа байха, өөһэдөө бурядаар тэдэниие зохёожорхихо дээдэ зэргын эрдэмтэд манда бии болоо ха юм. Бурядай номой хэблэл гансал өөһэдынгөө хүсөөр иимэ харюусалгатай учебнигүүдые оршуулха бэшэ, харин хүдөөгэй бэрхэ бэрхэ багшанарые, мүн дээдэ эрдэмтэниие энэ хэрэгтэ олоор хабаадуулха зэргэтэй.

Ч. Ц. ЦЫДЫПОВ, физико-математикын эрдэмэй кандидат.

* ...Перышкин, Г. И. Фалеев, В. В. ... Физикэ, часть II, долоон жэлэй ...һургуулиин 7-дохи классай ...н-Удэ, 1958 он.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

Арга боломжоёо гүйсэдөөр хэрэглэхэ

Хориин аймагта уһалууриин системэ бариха, үхэр малаа уһаар хангаха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетын октябриин 9-нэй номерто толилогдоһон статья соо тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байба гэжэ Хориин аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Батуев манай редакцида мэдээсэбэ.

«Аймаг дотор уһалууриин системэ бариха, һубаг канавануудые шэнэлэн малтаха тушаа» асуудал аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, 8700 гектар газар уһалха уһалууриин шэнэ системэ 1958—1960 онуудай туршада бариха, хуушарһан системэнүүдые шэнэлхэ, мүн олон худаг малтаха хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байна.

Мүнөө «Коммунизм» колхоздо Анаагай уһалууриин системын барилга дүүргэгдэжэ байна. «Улаан Одон» колхоздо Шубэгын уһалууриин системэ заһагдажа дүүрэхэ ойртоо. «Путь Сталина» колхоздо Тужинска уһалууриин системэ заһагдажа эхилбэ. «Путь к коммунизму», «Коммунизм» колхозуудаар 1959 ондо уһалууриин системэ баригдажа эхилхэнь. Энэ жэл колхозуудта 4 гүнзэгы худагууд малтагдаа. Мүнөө «Путь к коммунизму» колхоздо, Хориин совхоздо худагууд малтагдажа байна.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Сезоной түсэб дүүргэгдэбэ

Үдэ голой урда эрьедэ, уужам ехэ хашаа соо үндэрөөр обоологдоһон модон холоһоо харагдаха. Энэ хадаа үнгэрэгшэ зундаа уһанһаа гаргагдаһан модон юм. Улан-Удын модоной заводой модо бэлэдхэдэг цехын коллектив энэ сезондо 280 мянган кубометр модо уһанһаа гаргаха түсэбтэй байһан аад, 287 мянган кубометр модо гаргажа, түсэбөө 103 процент хүрэтэр дүүргэбэ.

Зүгөөр энэ жэл ган боложо, Үдэ голой уһан татаад, июль, августда модон биратайгаар урадхуулагдаагүй.

Һүүлэй үедэ хура бороотой байжа, Үдэ голоор модо урадхуулхада таатай болоод, сентябрь, октябрьда модошод үсэд шангаар ажаллаа. Иигэжэ урда һарануудайнгаа гээгдэлые хүсэлдүүлжэ шадаа һэн. Жэшээнь, октябрь һарын түсэб 230 процент хүргэһэн байна.

Энэ цехын коллектив Октябриин 41 жэлэй ойн, партиин XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсонхой. Тэдэнэр нёдондонойхидо орходоо 23 мянган кубометр ехэ модо уһанһаа гаргаба. Халаанай мастернууд Иван Оглоблин, Михаил Хорун гэгшэдэй бригада модо уһанһаа гаргадаг транспортёр дээрэ ажаллажа, сезонойнгоо түсэбһөө гадуур 20—25 мянган кубометр модо уһанһаа гаргаһан байха юм. Тиихэдэ уһан сооһоо модо татажа гаргадаг хүдэлмэришэд Александр Плиханов, Сергей Цыденов, Александр Татарников, Григорий, Иван, Севастьян Гордеевүүд илангаяа һайнаар ажаллана.

Д. Аюшеев.

Һургуулиинхидай үүсхэл

Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин шабинар Рязанска областиин Ермишинскэ дунда һургуулиинхидай уряае дэмжэжэ, социалистическэ уялгануудые абаба.

Энэ жэлдэ политехническэ һуралсалайнгаа программа үргэдхөө. Ахалагша классуудта һурадаг һурагшад ажал хүдэлмэридэ дүршэлтэй болохонь. Жэшээлхэдэ, 10-дахи классτа һурагшадай олонхинь трактористын мэргэжэлдэ һураха юм.

Һургуулиингаа дэргэдэхи туршалгын участогые нилээд үргэдхэжэ, ерэхэ хабар 11 гектар талмай дээрэ агротехникын заабариин ёһоор хүдөө ажахын ургамалнуудые тарихаар хараална. Хабарай тарилгаһаа хойшо эндэхи һурагшад 100 гектар шэниисын, 20 гектар кукурузын, 5 гектар овощиин газар даажа абаад, баян ургаса абаха гэжэ оролдожо байдаг.

Ерэхэ үбэл эдэ һурагшад 255 гектар тараанай газар дээрэ саһа тогтоохо, 100 тонно наг. шэбхэ, 6 тонно үнэһэ, 2 тонно шубуунай аргал бэлдэхэ зорилготой.

Гэхэтэй хамта колхозой клуб, малай фермэнүүдээр олон концерт табиха юм. Мүнөө дуу хүгжэмэй, хатар нааданай кружогуудай хүдэлмэриие бүри һайжаруулжа байна. Мүн колхознигуудай дунда нютагай багшанар 50—60 лекци уншахаар хараалаа.

Т. Гармаев, манай корреспондент.

Үгэдөө хүрэхын түлөө

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой комсомолшууд болон залуушуул алдарта комсомолойнгоо 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэбэ. Эдэнэр түсэбһөө гадуур нэгэ паровоз, 1 пассажирска вагон, токарно-винторезнэ станок, стационарна түхэлэй нэгэ котел болон бусад олон һайшаалтай юумэнүүдые бүтээжэ, Эхэ орондоо бэлэглээ.

Мүнөө тус заводой комсомолшууд болон залуушуул туйлаһан амжалтаяа улам саашань арьбадхан, түрэл партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездые эрхим бэлэгтэйгээр угтахын түлөө тэмсэжэ эхилэнхэй.

Заводой комсомолшуудай дундаһаа паровоз хабсаруулдаг цехын комсомолшууд Юрий Ушаков, Василий Кобунов, котельнэ цехын комсомол хүбүүн Владимир Кравцов, инструментальна цехын — Мария Филиппова гэгшэд эрхим хүдэлмэришэд гэжэ тоологдоно.

—Эхэ ороноймнай, тэрэ тоодо манай заводой залуушуул һайндэртэ зорюулагдаһан мүрысөөнэй дэлгэрхэдэ гү, али шэнэ юумын ажалда нэбтэрүүлэгдэхэдэ, тэрэниие һайшаан дэмжэжэ абадаг һайн һайхан заншалтай юм,—гээд заводой эрхим мастернуудай нэгэн Сергей Булдаев омогтойгоор хөөрэнэ.

Заводой токарь-расточник Юрий Ушаков ажалай вахтада жагсаһан эдэ үдэрнүүдтэ үүсхэл оролдолготойгоор ажаллажа, жэлэйнгээ түсэбые хэдэн һараар уридшалан дүүргэнхэй. Мүнөө энэ нүхэрнай ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилээ. Тэрэшэлэн Сухаевай хүтэлбэрилдэг комсомолшууд-залуушуулай бригадынхид мүн лэ ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа байна.

Тиихэдэ паровозно, вагонно, шэрэм, зэд шудхалгын цехүүд Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, 10 һарын түсэбһөө гадуур 11 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэнхэй. Бүхы дээрээ энэ заводой хүдэлмэришэд товарна болон валова продукци үйлэдбэрилхэ арба һарынгаа түсэбые уридшалан дүүргэһэн байна.

Мүнөө суута заводой залуушуул эршэтэй шангаар ажаллажа байнхай.

Т. Бадмаин.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сессидэ Советскэ Союзһаа хабаадаһан делегациин мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 2. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи политическэ комитедтэ үгэ хэлэлгын дүүрэһэнэй һүүлээр, Советскэ Союзай делегаци доро дурсагдаһан мэдүүлгэ үсэгэлдэр хээ:

Политическэ комитедтэ гурбан үдэрэй турша соо үгэ хэлэлгэн боложо, буу зэбсэг хуряаха зарим асуудал зүбшэн хэлсэлгэ ноябриин 1-нэй һүни дүүрэбэ. Энэ зүбшэн хэлсэлгэ тааруугүй оршон байдалда үнгэрөө. США-гэй түлөөлэгшэдэй зүгһөө баалалта хэгдэһэн, мэхэ гохо гаргагдаһан байна. Тиигэжэ эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай аша туһада тааруу шиидхэбэри баталан абаха хэрэгтэ Холбоото Штадууд дахяад һаад ушаруулаа.

Мүнөө үедэ бүхы ороной арадуудай һанаа зобоожо байһан, хойшолуулангүй шиидхэгдэхэ ёһотой эгээн шухала асуудал гэхэдэ, ядерна зэбсэг туршалгые заабол, бүримүһэн болюулха тухай асуудал болоно гэжэ мэдээжэ байна бшуу. Атомна, водородно бомбонуудые туршалгаһаа уламжалан хүнэй бэеын элүүртэ, эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдал хамгаалха хэрэгтэ тон ехэ аюул тохёолдуулха байһаниие мэдэржэ байһан бүхы үнэн сэдьхэлтэ хүнүүд туршалга болюулха тухай хаа хаанагүй эрилтэ табидаг байна.

Яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ болюулхые, дайнай болон улам ехэ боложо байһан радиациин аюул хохидолһоо хүн түрэлтэниие, ерээдүйн үетэниие зайсуулхые эрмэлзэн Советскэ правительство ядерна зэбсэг туршалгые болюулха, тэрэниие бүтээхэеэ болёод, гүрэнүүдэй зэбсэгжэлгэһээ гаргаха тухай ехэ оролдолго гаргадаг байна.

Буу зэбсэг хуряаха асуудалнуудые һайнаар шиидхэхые США болон бусад баруун гүрэнүүдэй хүсэдэггүй байһые хараадаа абан, энээндэ түрүүшын алхам болгон бүхы түхэлэй ядерна зэбсэг туршалгые хүсэдөөр, хэтын хэтэдэ болюулха, энээн тушаа баталагдаһан хэлсээнэй дүүргэлтын хойноһоо уласхоорондын үрэ ехэтэй хиналта тогтоохо гэһэн дурадхал Советскэ правительство оруулһан байгаа. Бүхы арадуудай ехээр хүсэжэ байһан уласхоорондын энэ эгээн шухала асуудал бодотоор шиидхэхын тулада Советскэ Союз хадаа США Англи хоёрто орходоо туршалга үсөөнөөр хэһэн болобошье, ядерна зэбсэг туршалгые нэгэ талаһаа гансааран болюулһан байгаа. Эдэ хоёр ороной правительствонууд жэшээ абахынгаа орондо, иимэ туршалгануудые тон олоор хэжэ, богонихон үе соо 50 гаран тон ехэ хүсэтэй ядерна тэһэлэлгэ хэһэниинь шаналмаар байна.

Ядерна зэбсэг туршалгые заатагүй, эсэслэн хорихо тухай Советскэ правительствын дурадхалда харюу үгэхэдөө, США Англи хоёрой правительствонууд иимэ туршалга саг зуура, оройдоол нэгэ жэлэй болзор соо болюулхые зүбшөөһэн байха юм.

Эдэ хоёр ороной правительствонуудай иимэ хараа бодол тушаан болоһон ушар бэшэ байгаа. Ядерна туршалга болюулхыешье, буу зэбсэг хуряаха бусад асуудалнуудые шиидхэхыешье США-гэй, Англиин правительствонууд хүсэнэгүй гэжэ Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи политическэ комитедтэ болоһон үгэ хэлэлгэ элеэр харуулаа. Дуугаа үгэхэ аргые хэрэглэн, США хадаа сэрэгэй бүлэглэлдэ ородог союзнигуудаа бэедээ татан, өөртөө таарамжатай тогтоол гаргуулһан байха юм. Энэ тогтоолынь ядерна зэбсэг туршалгые хүсэдөөр, эсэслэн хорихо хэрэгтэ туһалхагүйһөө гадна, тус асуудал бүтэхэ руунь шиидхэлгэдэ имагтал һаад боложо үгэнэ.

Ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай асуудалаар США Англи хоёрой үнэхөөрөө ямар хараа бодол баримталдаг байһыень хэн нэгэн ойлгодоггүй байгаа гээшэ һаа, мүнөө тэдэнэй бодолые хүсэдөөр мэдэжэ абаа.

Өөрһөө дулдыданги делегацинуудта хэнэйшье мэдэһээр байтар баалалта хэжэ, США-гэй тааруугүй тогтоол нэгэдэхи комитедтэ абхуулһаниинь шаналмаар байна. Энэ тогтоолынь Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин нэрэ хүндые унагаана, эб найрамдал аршалан хамгаалха, бэхижүүлхэ арга болгошо тус организациие һуларуулна.

Гэбэшье доро дурсагдаһан шухала баримтада анхарал хандуулхаар байна. Ази, Африкын олонхи орон, тэрэ тоодо Инди, Индонези, Бирма, Цейлон, Арабуудай Нэгэдэмэл Республика, Ирак, Саудовско Арави, Марокко, Гана, Эфиопи, Япон, Европын оронуудай хахадынь, тэрэ тоодо нейтральна оронууд болгошо Финлянди, Швеци, Австри США-гэй резолюциин түлөө дуугаа үгөөгүй, тэдэнэй олонхинь тус резолюцииень эрид шууд буруушааһан байна. Ядерна зэбсэг туршалгые болюулха гэжэ Советскэ Союзай резолюци соо, мүн Индиин, бусад арбан гурбан гүрэнэй резолюци соо дурадхагдаһые элитээр буруушаажа, мүн агууехэ дүрбэн гүрэнэй сэрэгэй бюджедүүдые хороохо тухай СССР-эй дурадхалые арсажа, США хадаа яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ саашадань үргэлжэлүүлхэ, уласхоорондын байдал шангадуулха хүсэлэнтэй байһанаа харуулаа. Эб найрамдалые хүсэжэ байһан хэбэртэйгээр США-гэй түлөөлэгшэдэй хэдэг мэдүүлгэнүүд имагтал олониитые маргуулан һамааруулха гэһэн мэхэ байшоо. Энэ хадаа нэгэдэхи комитедтэ болоһон үгэ хэлэлгын гол дүн болоно.

США, тэрэнэй сэрэгэй политикые һохорлигоор дэмжэдэг Англи эб найрамдал хамгаалхые, буу зэбсэг хуряахые хүсэдэггүйшүүл байһанаа хүн түрэлхинэй олонхидто дахяад харуулба. Буу зэбсэг хуряаха талаар ямар нэгэн бодото алхам хэхэ хэрэгтэ һаад түбэг татаһан тогтоол нэгэдэхи комитедтэ абхуулхын тулада ехэ оролдолго гаргагшад энэ баримтаһаа зайсан холодожо шадахагүй байна. Тиимэ болохолоороо, тэдэнэр иимэ ябуулгануудайнгаа бүхы хойшолонгуудай түлөө харюусалгые бэедээ даажа абана гээшэ. Европа, Ази, Африка болон Америкын эб найрамдал үнэхөөрөө хүсэгшэд бултадаа тэдэнэй энэ ябуулгыень буруушаангүй байжа шадахагүй.

Нэгэдэхи комитедэй баталан абаһан резолюци хадаа ООН-до баталан абтаһан иимэ удхатай олон резолюцинуудай нэгэниинь болоно. Ажабайдал эдэ резолюцинуудһаа дулдыдангүй хүгжэхэл. Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха, яаралтайгаар зэбсэгжэлгые болюулха, ядерна зэбсэг туршалгые заатагүй, хэтын хэтэдэ болюулха тухай эрилтэ хэжэ байһан арадуудай, эб найрамдал хүсэдэг гүрэнүүдэй түгэлдэр хүсэтэ тэмсэлые энэ резолюци зогсоожо шадахагүй. Бүхы түбиин арадуудай дура хүсэлдэ тааралдаагүй иимэ резолюцинуудай баталан абтабашье, дурсагдаһан эрилтэнүүд бэелүүлэгдэхэл байха.

Цзиньмыньдао аралые артиллереэр ехэ хүсэтэйгөөр буудаба

ПЕКИН, ноябриин 3. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Фуцзяньска фронтһоо иигэжэ дамжуулна.

Мүнөөдэр тэгшэ бэшэ тоотой үдэр болоно. Фуцзяньска фронт дээрэ байдаг манай армиин частьнууд 16 час хүрэтэр Цзиньмыньдао аралнууд руу артиллерийскэ арба мянга гаран һомо табижа, тэндэхи сэрэгэй түхеэрэлгэнүүдые буудаа.

Цзиньмыньдао аралнууд дээрэ байдаг манай эсэгэ оронойхидой—сэрэгэй алба хэгшэдэй, энгэй хүн зоной үхэлгэ болон шархаталгаһаа зайсахынь тулада Фуцзяньска фронт дээрэхи командовани үсэгэлдэр, ноябриин 2-то Цзиньмыньдао аралда ажаһуугшадые радиогоор иигэжэ уридшалан һануулаа:

«Цзиньмыньдао аралнууд дээрэ байдаг манай эсэгэ оронойхид—сэрэгэй алба хэгшэд, энгэй хүн зон! Анхаралдаа абагты! Мүнөөдэр ноябриин 2-то тэгшэ тоотой үдэр болоно. Тиимэһээ таанадай хэрэгтэй юумээр өөһэдыгөө хангахын тулада нэгэшье һомоор буудаагүйбди. Үглөөдэр ноябриин 3-да тэгшэ бэшэ тоотой үдэр байха. Тиимэһээ таанад бүхэлэгдэһэн газарта орожо, бэеэ аршалха ёһотойт».

СССР-эй арадуудай II спартакиадые угтуулан

1956 ондо болоһон СССР-эй арадуудай 1 спартакиада арад зоной дунда физкультурна, спортивна хүдэлмэри һайжаруулха, спортивна туйлалтануудай хэмжээе газар газарта дээшэлүүлхэ ябадалда туһалһан байна. Манай республикада спортивно-ниитын хүдэлмэриин ургалта тэрэнэй бодото гэршэ боложо үгэнэ.

Үнгэрһэн гурбан жэл соо республикын городууд болон хүдөө нютагуудта физкультура, спортын занятинуудта 15 мянга шахуу шэнэ хүнүүд хабаадуулагдаһан байха юм. Тэрэ үе соо спортын 11 мастер, нэгэдэхи разрядай 143, хоёрдохи, гурбадахи разрядай 5722 спортсменүүд бэлдэгдээ. 1956 ондо РСФСР-эй арадуудай спартакиадын болоходо, республикын суглуулагдамал командада спортын гансахан мастер оролсоһон байгаа бшуу. Үнгэрһэн энэ үе соо республикын рекорд жэшээгүй ехээр ургаа. Тэрэнэй хэмжээн мүнөө үедэ зарим зүйлэй спортоор спортивна 1-дэхи разрядай хэмжээндэ гол түлэб хүрөө.

1958 оной эхеэр КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1959 ондо СССР-эй арадуудай II спартакиада үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри гаргаһан байна. Энэ шиидхэбэри хадаа физкультура, спортые саашадань үргэнөөр хүгжөөхэ шухала хэмжээ-ябуулга болоно. Спартакиадын дүрим баталагданхай. Тэрэнэй ёһоор СССР-эй арадуудай спартакиадын финальна мүрысөөнүүдэй урда тээ орон дотор хаа хаанагүй ниитын мүрысөөнүүд, спартакиаданууд үнгэргэгдэхэ юм.

СССР-эй арадуудай спартакиадын дүримтэй зохилдуулан, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет 1959 оной июль һарада Ленинградта РСФСР-эй арадуудай финальна мүрысөө үнгэргэхэ дүрим баталһан байна. Энэ спартакиада хоёр үедэ хубаарилагдана.

Тэрэнэй түрүүшын үе энэ ондо хаа хаанагүй үнгэргэгдөө. Тэрэшэлэн манайшье республикын городууд, хүдөө нютагуудта ниитын мүрысөөнүүдэй, спартакиадын болоһоной һүүлээр июль һарада республикын спартакиада үнгэргэгдэһэн байгаа. Республикын спартакиадада хүдөөгэй аймагуудай дундаһаа Кабанскын аймагай команда илажа гараһан юм. Хоёрдохи һуури Заиграйн, гурбадахи һуури Курумканай спортсменүүд эзэлээ һэн. Тиихэдэ городуудай спортивна һайн дуранай бүлгэмүүдэй дундаһаа ПВЗ-гэй «Локомотивай» коллектив түрүү һуури эзэлээ.

Мүнөө үедэ республикын спортсменүүд РСФСР-эй арадуудай зональна болон финальна спартакиадада эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна.

Россин Федерациин мүрысөө эмхитэйгээр үнгэргэхын, бэрхэ спортсменүүдые элирүүлхын зорилгоор найман зоно бии болгогдонхой. Манай республика Дальневосточно наймадахи зонодо оруулагдаа. Энэ зонодо Читын, Амурай, Сахалинай, Магаданай, Камчаткын областьнууд, Хабаровска, Приморско хизаарнууд, Тувын автономно область, Яхадай АССР ороно.

РСФСР-эй арадуудай спартакиадын программада 19 янзын спортоор мүрысөөн болохо. Бокс, баскетбол, классическа барилдаан, велосипедээр урилдалга, волейбол, спортивна гимнастика, городки, хүнгэн атлетикэ, уһа тамаралга, ородой лаптуу наадалга, мэргэн буудалга, теннис, хүндэ атлетикэ, футбол, шатар—эдэ 15 янзын спортдо уялгата ёһоор хабаадалсахаһаа гадна, үлэгшэ 4 янзынь спорт шэлэгдэхэ байна. Манай республика дурсагдаһан 15 янзын спортоор суглуулагдамал командануудые табихаһаа гадна, буудалга, уһа һэльбэдэлгэ, велосипедээр урилдалга, мотоциклетнэ спорт — эдэ 4 янзын спорт шэлэжэ абаа. Республикамнай зональна, финальна мүрысөөнүүдтэ өөрынгөө 230 эрхим спортсменүүдые табиха болоно.

РСФСР-эй II спартакиадада шэлэн ололгын зональна мүрысөөн 13 янзын спортоор үнгэргэгдэхэ юм. Дальневосточно зонын мүрысөөнүүдэй графигай ёһоор тэдэнэй хоёр янзын мүрысөөн Улан-Удэдэмнай болохо. Жэшээлхэдэ, 1959 оной январиин 26-һаа февралиин 1 хүрэтэр боксоор, майн 24—27-ной үдэрнүүдтэ велосипеднэ спортоор мүрысөөнүүд болохо байна.

Манай зоно Россин Федераци дотор спорт наадалгаар бэрхэ зоно гэжэ тоотой юм. Дурсагдаһан олон янзын спортоор илажа гараһан нэжээд команда Ленинградта болохо мүрысөөндэ хабаадалсаха юм. Гэбэшье боксоор нэгэдэхи, хоёрдохи һууринуудые абаһан команданууд финальна мүрысөөндэ хабаадалсаха болоно.

Мүнөө үедэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг ябуулагдажа байна. Команданууд барагсаан шахуу олдожо баталагдаад, һорилгын наадалгануудые хэжэ эхилэнхэй. Мүн манай боксернууд, мэргэн буудагшад бэеэ зэһэнэ.

Мүнөө үнгэргэгдэхэ спартакиада түрүүшынхиһээ ямар юумээр ондооб гэхэдэ, шатар наадалга тэрэнэй программада оруулагданхай. Тэрээндэ манай шатаршад барагтайл наадаха байха. Гэбэшье классическа барилдаан, мотоспорт болон бусад зарим спортоор һулашаг гээшэбди.

Физкультура болон спортын республиканска комитет тэдэ спортые дэлгэрүүлхын зорилгоор хэдэн хэмжээ-ябуулга хараалһан байна. Тиигэжэ һорилго, мүрысөө, семинар гэхэ мэтые үнгэргэнэбди.

Гэхэтэй хамта бүхы юумэмнай үшөөл хүсэлдүүлэгдээдүй байһаар. Суглуулагдамал команданууднай ёһо тэдысэ бии болгогдонхой. Һорилгын хүдэлмэри ёһотойгоор хэгдэнэгүй. Зарим һайн дуранай спортивна бүлгэмүүд спортсменүүдэйнгээ бэеэ бэлдэхэ хэрэгтэ зохихо эрхэ байдал олгоногүй. Спортивна хэрэгсэл, формо гэхэ мэтээр хангалга удаанаар шиидхэгдэнэ.

Спортсменүүдэй шадабариин ургахатай хамта, физкультура болон спортын организацинууд арад зоной дунда физкультура, спортые саашадань үргэнөөр хүгжөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулха уялгатай. Физкультурна организацинуудай урда байһан шухала зорилго юуб гэхэдэ, байһан коллективүүдээ эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ, колхозууд, совхозууд, МТС-үүд, РТС-үүд болон эмхи зургаануудта физкультурна шэнэ коллективүүдые эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Физкультура, спортын республиканска комитет аймагуудай инструкторнуудай бэлэдхэл шадабари дээшэлүүлхэ 7 үдэрэй семинар үнгэргэһэн байна. Тиихэдэ ноябрь һарада аймагуудта кустовой семинарнууд үнгэргэгдэхэнь.

Республикын аймагуудта спортивна барилгануудые бодхоохо, түхеэрхэ талаар горьтой хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. 1958 — 1960 онуудта республика дотор 287 стадионууд болон спортивна талмайнууд, уһа тамаралгын 6 бассейн (нэгэниинь гэр соо), спортивна 15 зал, физкультурын ордон баригдахаар хараалагдана. Спортивна барилгануудые хэхэ талаар Түнхэнэй, Байкало-Кударын, Сэлэнгын аймагуудай колхозууд һайн жэшээ харуулна. Түнхэнэй аймагта энэ жэлдэ 5 стадион баригдаа. Хэдэн тосхондо спортивна залай барилга эхилэнхэй. Байкало-Кударын аймагай Корсаково тосхоной залуушуул колхозой стадион ехэ һайнаар баряа. Каменск тосхондо һурагшадай хүсөөр спортивна зал баригдажа байна.

Эдэ бүхы асуудалнуудые шиидхэлгэ республика дотор физкультурна хүдэлөөе арад зоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ арга мандa олгохо байна.

Б. Санданов, физкультура болон спортын республикын комитедэй түрүүлэгшэ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-... культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00882. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №